Inhoudsopgave

Voorwoord

De Algemene Rekenkamer Aruba (ARA) heeft hierbij de eer haar jaarverslag 1992 aan de Voorzitter van de Staten aan te bieden.

In dit jaarverslag is getracht aan alle ministeries aandacht te besteden. Hierbij heeft de ARA een keuze moeten maken tussen de diensten vallende onder de verschillende ministeries. Immers de ARA is wegens haar beperkte personeelsbezetting nog lang niet in staat alle diensten te onderzoeken en hierover rapport uit te brengen.

Ook in 1992 heeft de ARA bij diverse gelegenheden gepleit voor een versterking van haar positie als onafhankelijk controle-orgaan. Naast de benoeming van plaatsvervangende leden van het College zou de ARA willen beschikken over haar budget en een eigen personeelsbeleid willen voeren, teneinde slagvaardiger te kunnen optreden. Inmiddels is bekend geworden dat in de Statenvergadering d.d. 24 mei 1993 is besloten een voordracht tot benoeming van twee plaatsvervangende leden te doen aan de Gouverneur.

In 1992 heeft de ARA naast het jaarverslag 1991 de volgende rapporten uitgebracht inzake het:
- Onderzoek Water- en Energiebedrijf over de jaren 1986 tot en met 1990 en;
- Onderzoek meerjarenplanprojecten. Dit onderzoek is in samenwerking met de Algemene Rekenkamer Nederland verricht.

Voorts heeft de ARA in 1992 een onderzoek bij Aruba Tourism Authority ingesteld, waarvan het rapport in februari 1993 is uitgebracht.
Het in 1992 uitbestede onderzoek naar de rechtmatigheid en doelmatigheid van de ontvangsten en uitgaven bij Tele Aruba N.V. zal in 1993 moeten worden afgerond; in verband met de achterstanden in de administratie van Tele Aruba N.V. heeft het accountantskantoor, waaraan de opdracht is verstrekt, het onderzoek slechts gedeeltelijk uitgevoerd en hierover gerapporteerd. Eveneens is naar aanleiding van het rapport van de Centrale Accountantsdienst (C.A.D.) inzake de rekening 1987 van het Land een aanvang gemaakt met de controle hiervan. De C.A.D. heeft op deze rekening onder

opgaaf van redenen (kortheidshalve wordt hierbij verwezen naar punt 13.2) geen accountantscontrole toegepast.
Deze rekening is tot nog toe niet door de Minister van Financiën ter controle aangeboden aan de ARA.
Omdat de ARA krachtens artikel 24 van de Landsverordening Algemene Rekenkamer (P.B. 1956 no 35, zoals gewijzigd) wel gehouden is de rekeningen van het Land te controleren is de Staten hierover benaderd om gelden en/of menskracht ter beschikking te stellen opdat de ARA op een behoorlijke wijze de aan haar opgedragen taak kan uitvoeren. In afwachting van een antwoord is de controle van de rekening 1987 van het Land tijdelijk opgeschort door de ARA.

Gezien de precaire liquiditeitspositie, waarin het Land Aruba ten tijde van het uitbrengen van dit jaarverslag verkeert, doet de ARA een dringend beroep op de Staten om de ontwerp-Landsverordening gedeeltelijk separate heffing bij voorrang te behandelen.
Kortheidshalve wordt in dit verband verwezen naar hetgeen hierover is opgenomen onder punt 13.3 ad 1.

Tenslotte dient de ARA te melden dat het concept-jaarverslag 1992 op 10 juni 1993 aan de Ministers ter becommentariëring is aangeboden. De ARA heeft daarna tot twee keer toe de uiterste datum voor het leveren van commentaar uitgesteld; uiteindelijk hebben de Ministers tot en met 31 augustus jl. de kans gekregen om te reageren.
Slechts van de Minister van Financiën heeft de ARA een reactie ontvangen.
Volledigheidshalve dient te worden vermeld dat de volgende diensten een reactie hebben gegeven op het concept-jaarverslag 1992:

- Kabinet van de Gevolmachtigde Minister in Nederland;
- Hulpbestuurskantoor Savaneta;
- Korrektie-Instituut Aruba;
- Parket van de Officier van Justitie;
- Water- en Energiebedrijf (W.E.B.) N.V.;
- Direktie Toerisme (Aruba Tourism Authority);
- Serlimar;
- Dienst Domeinbeheer;

- Luchthavendienst;
- Tele Aruba N.V.;
- Volkskredietbank van Aruba;
- Directie Onderwijs;
- Landsbedrijf Ontwikkelingsprojecten;
- Directie Financiën;
- Directie der Belastingen.

Alleen de opmerkingen van de Directie der Belastingen zijn -voorzover terecht- op verzoek van de Minister van Financiën in het jaarverslag verwerkt. Aangezien van de Ministers, waaronder de overige -niet onder de Minister van Financiën ressorterende- diensten vallen, niets is vernomen zijn vorenvermelde reacties door de ARA voor kennisgeving aangenomen.

ALGEMENE REKENKAMER ARUBA.

H.Th. Lopez,
Voorzitter.

Drs. E.M. de Cuba, R.A.,
Secretaris.

Aruba, 15 september 1993.

1. Algemeen

1.1 COLLEGE

In de samenstelling van het College, bestaande uit drie leden waaronder de voorzitter, is in 1992 geen wijziging opgetreden. Derhalve bestond het College per 31 december 1992 uit:
- dhr. H.Th. Lopez, voorzitter;
- dhr. P.A. Croes, lid;
- dhr. N.E. Henriquez, lid.

Plaatsvervangende leden zijn nog altijd niet benoemd. Zoals in het jaarverslag 1991 van de ARA is vermeld, heeft de voorzitter van de Staten van Aruba bij brief d.d. 9 januari 1992 aan de ARA medegedeeld dat het standpunt is ingenomen dat voor het benoemen van plaatsvervangende leden van de ARA, geen wijziging van artikel IV.6 van de Staatsregeling van Aruba noodzakelijk is. De voorzitter van de Staten heeft de ARA dan ook uitgenodigd om een kandidatenlijst in te dienen waaruit de Staten een voordracht aan Zijne Excellentie de Gouverneur van Aruba zouden doen. Hoewel de ARA de gevraagde kandidatenlijst bij brief d.d. 26 januari 1992 heeft verstrekt, heeft tot op heden benoeming van plaatsvervangende leden niet plaatsgevonden. Ook niet na herhaaldelijke (mondelinge en schriftelijke) dringende verzoeken van de ARA, die daartoe genoodzaakt was door de langdurige afwezigheid van één der leden.
Het College heeft in verband hiermede in 12 van de in 1992 gehouden vergaderingen (22 in totaal) in een onvoltallige samenstelling besluiten moeten nemen, teneinde te voorkomen dat stagnatie in de werkzaamheden van de ARA zou optreden. Deze besluiten zijn weliswaar telkens achteraf bekrachtigd door het College, op het moment dat het weer voltallig bijeen was, maar de ARA betreurt het dat zij gedwongen wordt op een dergelijke wijze te handelen.
Ten einde raad heeft de ARA zich onlangs tot de Gouverneur gewend met het verzoek bij de regering aan te dringen plaatsvervangende leden te benoemen. Dit heeft effect gesorteerd; immers in de Statenvergadering van 24 mei 1993 is de benoeming van plaatsvervangende leden aan de orde gesteld. Besloten is twee kandidaten ter benoeming tot plaatsvervangende leden voor te dragen aan de Gouverneur.

Voor wat betreft de remuneratie van de leden kan worden gemeld dat, tijdens de behandeling van de ontwerp-begroting 1992 in de Staten, een bedrag ad Afl. 48.000 is gevoteerd voor de verhoging van de remuneratie der leden. Deze verhoging is tot op heden nog niet uitbetaald omdat het Landsbesluit, houdende algemene maatregelen (A.B. 1988 no 13), van 28 januari 1988 ter uitvoering van artikel 8 eerste lid van de Landsverordening Algemene Rekenkamer nog moet worden aangepast.

Ten aanzien van de remuneratie van de plaatsvervangende leden is nog niets geregeld. Wel is in artikel 8 van de Landsverordening Algemene Rekenkamer bepaald dat plaatsvervangende leden een presentiegeld van Afl. 15,00 voor elke als zodanig bijgewoonde vergadering zullen ontvangen en dat de plaatsvervanger, bij afwezigheid van meer dan een maand van de voorzitter of een lid van de Algemene Rekenkamer, de remuneratie zal ontvangen die aan de voorzitter of het lid is toegekend.

De ARA dringt aan op een spoedige regeling van de remuneratie der leden c.q. plaatsvervangende leden.

1.2 PERSONEEL

Op 31 december 1992 waren er zes personen bij de ARA werkzaam in de volgende rangen:

1 secretaris;
1 controleleider (vacature);
2 controlemedewerkers (referendaris resp. commies);
1 aankomend controlemedewerkster (adjunct-commies);
1 secretaresse (hoofdklerk) en;
1 schoonmaakster.

In de Ministerraadvergadering d.d. 23 december 1992 is besloten om op basis van een driejarig arbeidscontract een controlemedewerker uit Nederland aan te trekken, die in de vacature van controleleider zal voorzien.[1]

---

[1] Intussen is bekend geworden dat deze kracht zich heeft teruggetrokken. Derhalve blijft de functie van controleleider bij de ARA vacant.

In het personeelsbestand zijn een drietal wijzigingen opgetreden. De secretaris J. Wijnhoff heeft na ruim 3 1/2 jaar, waarvan de laatste 19 resp. 8 maanden in de functie van waarnemend-secretaris resp. secretaris, afscheid genomen van de ARA. De heer J. Wijnhoff wordt bedankt voor de bewezen diensten aan de ARA. Als secretaris van de ARA fungeert sedert 24 juli 1992 Mw. E.M. de Cuba, die op 24 januari 1992 in dienst is getreden bij de ARA. Tenslotte is Mej. G.A.C. de Cuba in december 1992 -in afwachting van een definitief benoemingsbesluit- bij de ARA geplaatst.
Overigens dient vermeld te worden dat de ARA in 1992 drie maanden zonder secretaresse, die met zwangerschapsverlof was, heeft moeten functioneren. Pogingen om tijdelijk een vervangster te verkrijgen hebben geen succes gehad.

1.3 TAKEN EN BEVOEGDHEDEN

Ingevolge artikel IV.5 van de Staatsregeling van Aruba is de ARA belast met het onderzoek naar de doelmatigheid en rechtmatigheid van de ontvangsten en de uitgaven van het Land.
In de Landsverordening van de 6de april 1956 tot instelling van een onafhankelijk controle-orgaan (Landsverordening Algemene Rekenkamer Nederlandse Antillen), welke ook van toepassing is verklaard voor de Algemene Rekenkamer Aruba, zijn de taken en bevoegdheden van de Algemene Rekenkamer nader gespecificeerd.
De ARA is ook bevoegd om -naast de door haar in te stellen rechtmatigheids- en doelmatigheidsonderzoeken bij het Land- controle te verrichten bij instellingen, verenigingen, corporaties, naamloze vennootschappen, stichtingen of andere lichamen, in het genot van subsidie ten laste van het Land of het beheer voerend over gelden en goederen, vanwege het Land verstrekt.

1.4 VERRICHTE WERKZAAMHEDEN IN KORT BESTEK

In 1992 zijn de volgende rapporten van de ARA verschenen:
- Jaarverslag 1991;
- Tussentijds verslag naar aanleiding van het Onderzoek Water- en Energiebedrijf over de jaren 1986 tot en met 1990 en;
- Tussentijds rapport in samenwerking met de Algemene Rekenkamer Nederland: Onderzoek meerjarenplanprojecten. De keuze van de te onderzoeken meerjarenplanprojecten is gemaakt door de Algemene

Rekenkamer Nederland (ARN). Zowel het plan van aanpak van het onderzoek als de rapportage hieromtrent zijn door de ARN verzorgd.

Voorts is de ARA in 1992 gestart met de volgende werkzaamheden:

- Onderzoek bij Aruba Tourism Authority (hoofdkantoor en 4 buitenlandse bijkantoren). Dit onderzoek is afgerond en het rapport is op 12 februari 1993 aan de Staten aangeboden.
- Onderzoek Tele Aruba N.V.. Dit onderzoek is uitbesteed geworden. Het was oorspronkelijk de bedoeling geweest dat het onderzoek de periode 1986 tot en met 1992 zou beslaan. In verband met de achterstanden in de administratie van Tele Aruba N.V. is de onderzoeksperiode van het uitbestede gedeelte ingekort tot de jaren 1986 tot en met 1989. Dit onderzoek zal in 1993 door de ARA worden afgerond.

Afb. 2: Kantoorgebouw Aruba Tourism Authority

2. Achterstanden jaarrekeningen

Op grond van artikel 37 resp. artikel 42 van de oude Comptabiliteitslandsverordening (P.B. 1953 no 1, zoals gewijzigd) resp. Comptabilteitsverordening 1989 (A.B. 1989 no 72) dient de Raad van Ministers resp. Minister van Financiën jaarlijks de rekening over het afgelopen dienstjaar ter controle naar de Algemene Rekenkamer toe te zenden. Zoals in voorgaande jaarverslagen van de ARA is gesignaleerd is hierin een grote achterstand ontstaan.

Tevens dient te worden vermeld dat de door de Algemene Rekenkamer Nederlandse Antillen (ARNA) gecontroleerde en aan het Bestuurscollege aangeboden rekeningen van de Algemene Dienst en bedrijven nimmer zijn vastgesteld.
De door de ARNA gecontroleerde en aangeboden rekeningen zijn als volgt:

Jaar	Dienst	Dienstjaar
1969	Alle diensten	1961
1983	Algemene Dienst	1962 t/m 1969
1984	Algemene Dienst	1970 t/m 1972
	D.O.W.	1962 t/m 1972
	Telefoondienst	1962 t/m 1972
	A.B.O.	1962 t/m 1971
	W.E.B.	1962 en 1963

De ARA wil nogmaals aandringen op een spoedige vaststelling van deze rekeningen.

2.1 ALGEMENE DIENST

In de reeds in voorgaande jaarverslagen van de ARA gesignaleerde achterstanden in het opmaken van de rekeningen van het Land is nauwelijks wijziging opgetreden, met dien verstande dat in 1992 de rekening van de Algemene Dienst 1987 gereed is gekomen; deze rekening is door de Centrale Accountantsdienst (C.A.D.) globaal beoordeeld. De rekening 1987 is nog niet door de Minister van Financiën ter controle aangeboden aan de ARA. Aangezien de ARA krachtens artikel 24 van de Rekenkamerverordening wel gehouden is

om de rekeningen van het Land te controleren en daarvoor noch over menskracht (om de controle van de rekening 1987 zelf ter hand te nemen) noch over middelen (om de controle uit te besteden) beschikt, is -vooruitlopend op deze aanbieding van de rekening 1987 door de Minister van Financiën- dit probleem aan de Staten voorgelegd. Tot nog toe mocht de ARA geen reactie van de Staten ontvangen.

2.2 LANDSBEDRIJVEN

De ARA beschikt over de volgende jaarrekeningen van de landsbedrijven, die -met uitzondering van de rekening inzake de meerjarenplanprojecten- tezamen met de desbetreffende rekeningen van de Algemene Dienst gecontroleerd zullen worden:

- Landsbedrijf Ontwikkelingsprojecten (L.O.P.). De ARA heeft in 1992 het rapport inzake de controle van de uitgaven over 1990 ten laste van de meerjarenplanfondsen Aruba ontvangen. Conform de oude procedureregels meerjarenplanprojecten (P.B. 1981 no 156) treedt de ARA als extern controleur op. Op 1 april 1992 zijn nieuwe procedureregels van kracht geworden. Hierop zal onder 13.1 nader worden ingegaan.
- Dienst Openbare Werken (D.O.W.). De rekening 1989 is ontvangen in 1992.
- Water- en Energiebedrijf (W.E.B.). De jaarrekening 1991 is nog niet ontvangen. Het W.E.B. zou per 1 januari 1992 verzelfstandigd worden en in de vorm van een naamloze vennootschap voortgezet worden. Aan het W.E.B. zal onder 7.1 aandacht besteed worden.
- Luchthavendienst (L.H.D.). Ontvangen zijn in 1992 de jaarrekeningen 1988 en 1989.

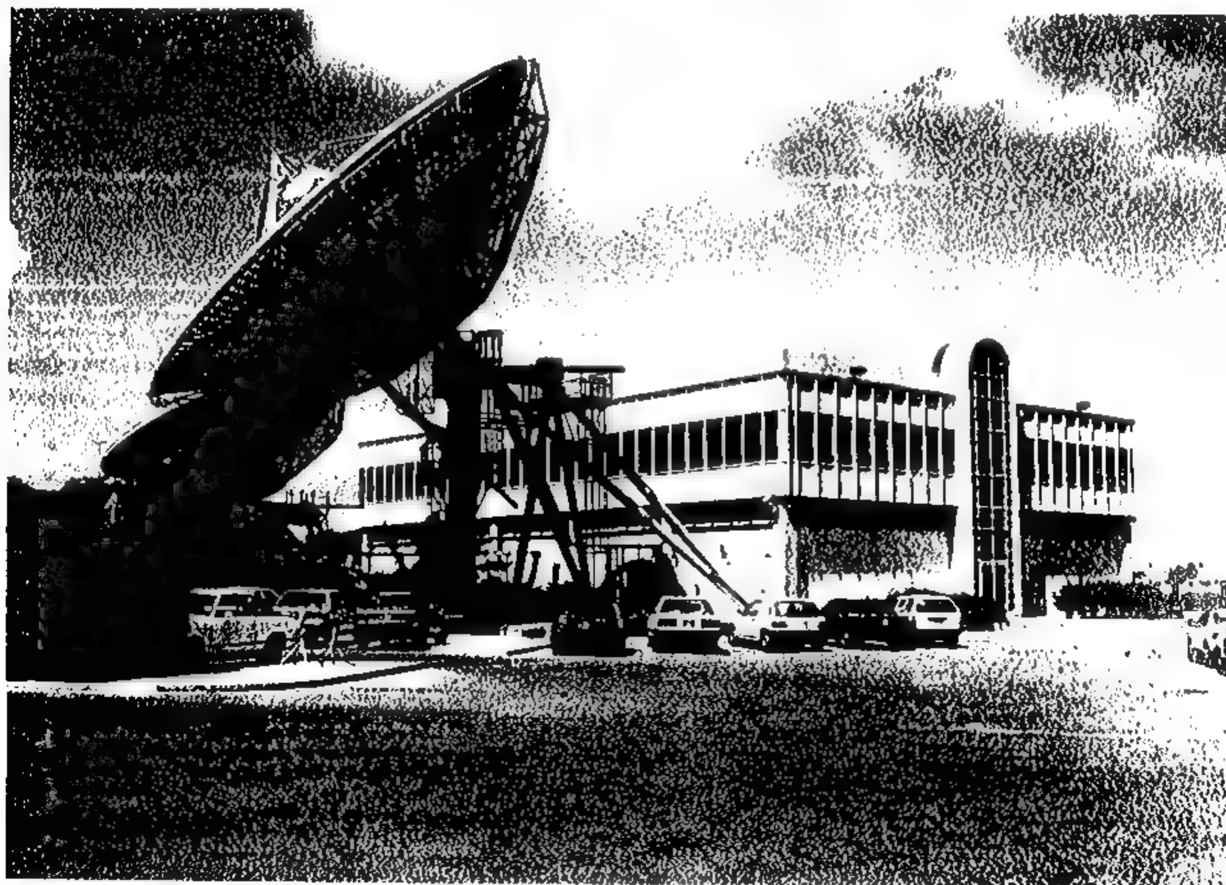
In de achterstanden van de controle van de rekeningen van de landsbedrijven door de ARA is bij gebrek aan menskracht geen wijziging gekomen.

2.3 BIJZONDERE RECHTSPERSONEN

In artikel 38 van de Comptabiliteitsverordening 1989 is bepaald dat de bij landsverordening ingestelde rechtspersoonlijkheid bezittende bedrijven en instellingen gehouden zijn om jaarlijks binnen drie maanden na afsluiting van het boekjaar, hun jaarrekening aan te

bieden aan de Minister van Financiën. Op grond van artikel 24 van Landsverordening Algemene Rekenkamer is de ARA belast met de controle van deze rekeningen. De door de ARA in 1992 ontvangen jaarrekeningen zijn als volgt:

- SETAR : -
- Volkskredietbank van Aruba : jaarrekening 1986, 1987, 1988, 1989 en 1990;
- Postspaarbank : jaarrekening 1986, 1987 en 1988;
- Sociale Verzekeringsbank : -
- Algemene Pensioenfonds Aruba : -

Afb. 3: Kantoorgebouw SETAR

3. Comptabiliteitsverordening

Met ingang van 1 januari 1990 is de Landsverordening van 28 december 1989 houdende regelen met betrekking tot de wijze van beheer en verantwoording van 's Lands gelden (Comptabiliteitsverordening 1989) in werking getreden. Deze vervangt de oude Comptabiliteitsverordening (P.B. 1953 no 1, zoals gewijzigd) en hanteert in tegenstelling tot de oude comptabiliteitsverordening een definitie van kosten en middelen op transactie-basis.

Ingevolge de Comptabiliteitsverordening 1989 zullen nadere uitvoeringsregels worden gegeven bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen c.q. landsbesluit met betrekking tot:

Comptabiliteitsverordening 1989

Artikel	Onderwerp
2 lid 3	Vaststelling financieel-economische classificatie;
12 lid 2	Beheer over andere kassen en geldswaardige papieren onder verantwoordelijkheid van een andere minister;
17 lid 2	Personeelsvoorschotten;
17 lid 3	Aanvrage en uitbetaling van subsidies;
24 lid 2 en lid 3	Openbare verkopingen van aan het Land toebehorende roerende zaken;
25 lid 4	Aanbestedingen en de wijziging, schorsing en staking van werken;
43	Model jaarrekening;
46	Nadere regels in het belang van een goede uitvoering van de Comptabiliteitsverordening 1989.

Het concept "Beheersverordening Landsbedrijven", dat reeds in 1990 aan de Ministerraad is aangeboden, is tot nog toe niet afgekondigd. Het concept-landsbesluit houdende algemene maatregelen inzake personeelsvoorschotten is gereed en is inmiddels aan de Minister van Financiën aangeboden.

Voorts stelt ingevolge de Comptabiliteitsverordening 1989 de Minister van Financiën regels op met betrekking tot:

- de inrichting van de administratie en de wijze waarop deze wordt bijgehouden (artikel 10 Comptabiliteitsverordening 1989) en;
- verrekeningen tussen landsdiensten.

De ministeriële regeling inzake de administratie is in 1991 afgekondigd (A.B. 1991 no 115), terwijl de regels inzake verrekeningen tussen landsdiensten bij circulaire aan de diensthoofden zijn kenbaar gemaakt.

Afb. 4: Bestuurskantoor

4. Rapportages van de Centrale Accountantsdienst

4.1 KASOPNAMES

Van de Centrale Accountantsdienst (C.A.D.) heeft de ARA in 1992 de volgende rapporten ontvangen met betrekking tot de verantwoording van de kas, leges en retributies:

Datum	Nr.	Omschrijving
06-02-1992	CAD-948	Verantwoording kasgelden bij diverse diensten van de Directie Volksgezondheid;
26-02-1992	CAD-949	Verantwoording legeszegels Afdeling Centraal Bureau Juridische en Algemene Zaken;
20-03-1992	CAD-951	Controle verantwoording retributies 1991 Serlimar;
25-03-1992	CAD-950	Kascontrole hulpbestuurskantoor Savaneta d.d. 9 maart 1992;
23-04-1992	CAD-942	Controle verantwoording legeszegels en retributies bij de Directie Openbare Orde en Veiligheid;
22-06-1992	CAD-956	Verantwoording legeszegels Dienst Technische Inspectie en Keuringslokaal over de periode 5/6/90 t/m 15/1/92 respectievelijk 4/6/90 t/m 15/1/92;
13-10-1992	CAD-964	Verantwoording legeszegels bij de Politie-administratie over de periode 12/03/'91 t/m 12/02/'92;
22-10-1992	CAD-959	Controle boete en transactie gelden 1990 bij het Parket van de Officier van Justitie.

Vanwege haar beperkte personeelsbezetting heeft de ARA een keuze moeten maken uit de te behandelen C.A.D.-rapporten. Waar er sprake is van belangrijke kasverschillen en/of tekortkomingen zal, tenzij door de ARA nog nader onderzoek zal worden ingesteld, in de volgende hoofdstukken op deze controlerapporten worden teruggekomen.

4.2 OVERIGE ONDERZOEKEN

Naast de rapportages inzake de controle van de kas, leges en retributies heeft de ARA de volgende door de C.A.D. uitgebrachte rapporten in 1992 ontvangen:

Datum	Nr.	Omschrijving
11-10-1991	CAD-944	Controle M.T.O.'s medische behandeling in het buitenland over dienstjaar 1990;
10-12-1991	CAD-943	Controle belasting opbrengsten 1990;
24-12-1991	CAD-937	Inzake de controle van de salarissen en lonen dienstjaar 1989, Algemene Dienst;
23-04-1992	CAD-953	Subsidie-onderzoek m.b.t. Universidad di Aruba over boekjaren 1988/1990;
24-04-1992	CAD-952	Inhoudingen en afdrachten Premie Ziektekosten Overheids Gepensioneerden (F.Z.O.G.);
07-05-1992	CAD-954	Geconstateerde onregelmatigheden met betrekking tot de afdracht van optiegelden en huurpenningen door de Dienst Domeinbeheer;
22-05-1992	CAD-955	Overwerk Luchthavendienst;
22-06-1992	CAD-957	Controle rechtmatigheid uitgaven voor vis door KIA;
07-08-1992	CAD-960	Onderzoek huur en gebruik zwaar materieel bij Serlimar;
21-09-1992	CAD-958	Controle Dienst Domeinbeheer 1990 en 1991;
29-09-1992	CAD-961	Controle rekening 1987 van het Land;
30-10-1992	CAD 962	Verantwoording studieleningen bij Directie Onderwijs en Directie Financiën.

Aan een aantal van deze rapporten zal de ARA aandacht schenken in de volgende hoofdstukken. Ook hierbij heeft de ARA een keuze moeten maken.

In 1992 is de ARA er niet in geslaagd een nader onderzoek in te stellen naar een aantal van vorengenoemde onderwerpen. In een volgend jaarverslag zal zij daarom hierop terugkomen.

5. Algemeen Bestuur

5.1 KABINET VAN DE GEVOLMACHTIGDE MINISTER IN NEDERLAND

In 1992 heeft VB Accountants een rapport uitgebracht inzake de controle administratie en financieel overzicht 1989 van het Kabinet van de Gevolmachtigde Minister van Aruba in Nederland.

De VB Accountants onthoudt zich van een oordeel omtrent de getrouwheid van het financieel verslag 1989 als geheel omdat er gedurende 1989 onvoldoende functiescheidingen en procedures/instructies (maatregelen van interne controle) bestonden om door accountantscontrole op rationele wijze de vereiste zekerheid te verkrijgen over de juistheid van de uitgaven en volledigheid van de ontvangsten.

In het rapport wordt deze verklaring uitgebreid toegelicht.

Een aantal saillante punten wordt hieronder samengevat:
- Geconstateerd is nl. dat er nauwelijks procedures en instructies voor het personeel aanwezig zijn. De bevoegdheden en verantwoordelijkheden moeten worden vastgelegd. Hoewel vanaf medio 1991 maatregelen zijn genomen om hierin geleidelijk te gaan voorzien moet worden opgemerkt dat ten tijde van de controle van VB Accountants in juni 1992 nog geen procedurebeschrijvingen beschikbaar waren, terwijl met het opstellen van personeelsinstructies geen aanvang is gemaakt.
- Inzake de "drankenkas" worden over de maanden maart tot en met juli 1989 en de maand september 1989 geen opbrengsten verantwoord. De afrekenstaten over deze maanden bleken niet beschikbaar, terwijl hieromtrent ook geen nadere toelichting aan de VB Accountants kon worden gegeven.
- Over de inkomsten en uitgaven van Arubadag 1989 en 1990 zijn nieuwe overzichten beschikbaar gekomen, welke afrekeningen tijdens de controle niet in de door de VB Accountants geraadpleegde dossiers waren. Uitgezocht zal alsnog worden in hoeverre deze overzichten aansluiten op de in de administratie ter zake verantwoorde bedragen.

- In de subadministratie studenten (BAS) worden de ontvangen c.q. uitbetaalde bedragen per student geregistreerd. Echter er bestaat in 1989 geen aansluiting tussen de financiële administratie en de subadministatie. Volgens de financiële administratie zou er een bedrag ad Hfl. 140.000 méér zijn ontvangen c.q. Hfl. 107.000 méér zijn uitbetaald dan in de subadministratie (BAS) is verwerkt. Deze verschillen zouden op korte termijn worden uitgezocht. Voorts valt er met betrekking tot de eerste betaling (maandgeld augustus 1989, uitrustingskosten en boekengeld) aan de nieuwe studenten ad Hfl. 267.225 op te merken dat de originele afrekening hiervan, welke ten tijde van het opstellen van het financieel overzicht ontbrak inmiddels terecht is. Deze bankopname, die in 1989 onder de grootboekrekening "onbekend" op de balans ultimo 1989 is opgenomen, zal in 1990 in de administratie worden verwerkt. Tenslotte valt op te merken dat de in 1989 ten behoeve van de nieuwe studenten betaalde hotelkosten ad Hfl. 35.303,36 wegens het ontbreken van gegevens nog niet konden worden toegerekend aan de studenten. Getracht zal worden deze gegevens alsnog te verkrijgen waarna deze hotelkosten in rekening worden gebracht aan de desbetreffende studenten bij de vaststelling van de studieschuld.
- Het kassaldo per 31 december 1989 bedraagt Hfl. 3.475,96 negatief. Bij een interne kasopname op 10 september 1991 bleek een kasoverschot van ca. Hfl. 32.000. Bij de controle van de financiële administratie over 1989 tot en met 1991 is VB Accountants gestuit op een aantal posten waarvan niet duidelijk was of deze nog als ontvangsten dienden te worden verantwoord. Deze posten belopen een bedrag ad ca. Hfl. 117.000. VB Accountants stelt hieromtrent:
  "Gelet op het eerder genoemde voorlopige kasoverschot zou dit kunnen duiden op een werkelijk nadelig kasverschil van circa Hfl. 85.000. Naar ons werd medegedeeld is uit de kluis van het Arubahuis vermoedelijk een bedrag van ongeveer Hfl. 60.000 verdwenen.
  Zoals reeds eerder in dit rapport werd gesteld, is wegens het ontbreken van functiescheidingen, procedures en instructies voor het personeel de volledigheid van de ontvangsten niet vast te stellen. Eveneens is wegens het ontbreken van vele stukken/be-

scheiden niet te bepalen of alle uitgaven zijn geboekt. Als gevolg hiervan is het kasverschil niet exact vast te stellen en betreft het geraamde kastekort van Hfl. 85.000 slechts een globale indicatie. De genoemde nog te boeken ontvangsten hebben wij benaderd aan de hand van op Uw Kabinet aanwezige bescheiden/afrekeningen.

Vanaf eind september 1991 is het contante geldverkeer bij Uw Kabinet opgeheven."

- De ontbrekende facturen/declaraties over 1989 beliepen in totaal Hfl. 342.352,29, waaronder begrepen de nog niet aan de studenten toegerekende uitbetaling ad Hfl. 267.225 inzake maandgeld augustus 1989, uitrustingskosten en boeken. VB Accountants merkt verder op dat regelmatig dubbele betalingen en/of betalingen op basis van fotokopieën en faxberichten plaatsvonden. Geadviseerd wordt door VB Accountants faxberichten door originele landsbesluiten te laten volgen welke aanbeveling door de ARA nogmaals onder de aandacht wordt gebracht.
- Overtollige geldmiddelen zijn over 1989 niet belegd. Volgens VB Accountants zou hierdoor een bedrag ad Hfl. 45.000 aan rente zijn gederfd. De overtollige middelen worden thans middels deposito's belegd.
- Voorts blijkt uit de staat van uitgaven en ontvangsten 1989 dat aan mentorenvergoeding ca. Hfl. 223.000 onbelast is uitgekeerd en dat aan "losse krachten" een bedrag ad ca. Hfl. 50.000 zonder inhouding van loonbelasting en sociale premies is uitbetaald.
  Ten aanzien van de mentoren stelt Arubahuis dat eerstgenoemden de vergoeding zelf moeten aangeven bij de Belastingdienst. Aan de hand van feiten en omstandigheden zou beoordeeld moeten worden of er sprake is van een gezagsverhouding. Indien dit het geval is, is het door Arubahuis ingenomen standpunt niet juist.
  De "losse krachten" worden op grond van een beslissing van de Raad van Ministers vanaf 1 januari 1990 als arbeidscontractanten in tijdelijke dienst van het Land Aruba beschouwd.
- Tenslotte wordt vermeld dat op de begroting van het Land Aruba een bedrag ad Afl. 758.000 is geraamd voor de aankoop van goederen/diensten ten behoeve van het Kabinet van de Gevolmachtigde Minister van Aruba in Nederland, terwijl de werkelijke uitgaven een bedrag ad Hfl. 922.000 belopen, hetgeen resulteert

in een begrotingsoverschrijding van Afl. 164.000 indien ervan wordt uitgegaan dat de koersverhouding tussen de Arubaanse florin en de Nederlandse gulden gelijk is aan 1:1.

Ten tijde van het schrijven van dit jaarverslag is het nog niet bekend of en in hoeverre de voorgenomen maatregelen naar aanleiding van het vorenstaande financieel verslag 1989 ook zijn geëffectueerd.

De ARA dringt er nogmaals op aan maatregelen van interne controle te nemen en zorg te dragen voor de beschrijving van de administratieve organisatie/interne controle opdat de geschiedenis zich niet herhaalt.

Afb. 5: Arubahuis in Nederland

5.2 HULPBESTUURSKANTOOR SAVANETA

Bij een kascontrole op 15 februari 1990 bij het hulpbestuurskantoor te Savaneta werd door de C.A.D. een kastekort van in totaal Afl. 1.372,90 geconstateerd.
Op 9 maart 1992 heeft de C.A.D. wederom een kascontrole ingesteld. Hierbij bleek dat het kastekort inmiddels is aangegroeid tot een bedrag van in totaal Afl. 1.796,70. Verder bleek dat bij een interne kasopname op 6 januari 1992 een kastekort was geconstateerd van Afl. 1.484,60. Voorts is het vermeldenswaard dat een wisseling van de leiding van dit hulpbestuurskantoor heeft plaatsgevonden per eind februari 1992 doch dat hierbij van de overdracht van de kas geen proces-verbaal is opgemaakt, hetgeen in strijd is met de door de Minister van Financiën -bij circulaire d.d. 27 mei 1991- verstrekte kasinstructies. Consequentie hiervan is dat beide vorengenoemde chefs voor het nà 6 januari 1992 ontstane kasverschil aansprakelijk kunnen worden gesteld.

Per 1 augustus 1992 is het huidige waarnemend hoofd van het hulpbestuurskantoor Savaneta aangesteld. Sedertdien worden regelmatig interne kascontroles gehouden en wordt er bij eventuele overdrachten van de kas aan een ander personeelslid een proces-verbaal opgemaakt.
Gebleken is dat dit hulpbestuurskantoor niet over een deugdelijk kasregister beschikt en dat de bewaring van de kasgelden c.q. geldswaardige papieren nog te wensen over laat.

De ARA beveelt aan voor een goed werkend kasregister zorg te dragen en aandacht te besteden aan de bewaring van de kassen en geldswaardige papieren.

6. Justitie

6.1 KORREKTIE-INSTITUUT ARUBA

Door de Minister van Justitie is aan de C.A.D. verzocht een onderzoek in te stellen naar de rechtmatigheid van de uitgaven voor vis gedurende de jaren 1990 tot en met maart 1992, ingekocht door het Korrektie-Instituut Aruba (K.I.A.).

Vanwege de gebreken in de administratieve organisatie c.q. interne controle is het de C.A.D. niet gelukt om met voldoende zekerheid uitspraken te doen over de rechtmatigheid van vorengenoemde uitgaven.

De geconstateerde tekortkomingen bij K.I.A. zijn o.a.:

- Er wordt geen voorraadadministratie bijgehouden.
- De leveringen van vis worden niet vergezeld van een afleveringsbon waarop worden vermeld de datum waarop de levering heeft plaatsgevonden, de hoeveelheid en de soort vis, die is geleverd.
- Bij de levering worden de afgeleverde hoeveelheden niet gewogen bij gebrek aan een weegschaal.
- Er zijn geen recepturen aanwezig.
- De facturen worden door de leverancier rechtstreeks naar de Directie Financiën verzonden die deze betaalt zonder dat het Hoofd van het K.I.A. deze facturen heeft geaccordeerd.

De ARA beveelt aan maatregelen van administratief-organisatorische aard/interne controle te nemen teneinde misstanden te voorkomen.

6.2 KORPS POLITIE ARUBA

In 1992 is door de C.A.D. een onderzoek ingesteld naar de verantwoording van de legeszegels bij de politie-administratie over de periode 12 maart 1991 tot en met 12 februari 1992.

Uit dit onderzoek komt naar voren dat de reeds in rapport d.d. 17 augustus 1988 (CAD-rapport nr. A-868) gesignaleerde tekortkoming ten aanzien van niet afgehaalde vergunningen nog steeds bestaan; deze vergunningen voor evenementen worden niet afgehaald c.q. betaald, terwijl de evenementen wel doorgang vinden. Hiertegen dient, ook naar de mening van de ARA, door het Korps Politie opgetreden te worden.

Voorts is geconstateerd dat de tariefsverlaging, als gevolg van de

invoering per 1 juni 1991 van tarieven voor langere termijnen bij het verkrijgen van vermakelijkheidsvergunningen, niet door het Korps Politie is doorgevoerd. Ook wordt door de C.A.D. naar voren gebracht dat wegens het ontbreken van richtlijnen er onduidelijkheid bestaat ten aanzien van het tarief, dat moet worden gehanteerd bij gecombineerde aktiviteiten.
Tenslotte is geconstateerd dat de dollarkoers, die wordt aangehouden bij het in rekening brengen van bedragen aan het publiek te laag is. Aanbevolen wordt om deze omrekeningskoers gelijk te stellen aan de door de bank gehanteerde koers en de koersverschillen ten laste c.q. ten gunste van de Landskas te laten komen.

6.3 PARKET VAN DE OFFICIER VAN JUSTITIE

Reeds in haar jaarverslag 1990 heeft de ARA naar aanleiding van een door de C.A.D. uitgebracht rapport verslag gedaan van de geconstateerde tekortkomingen, waarvan de belangrijkste waren:

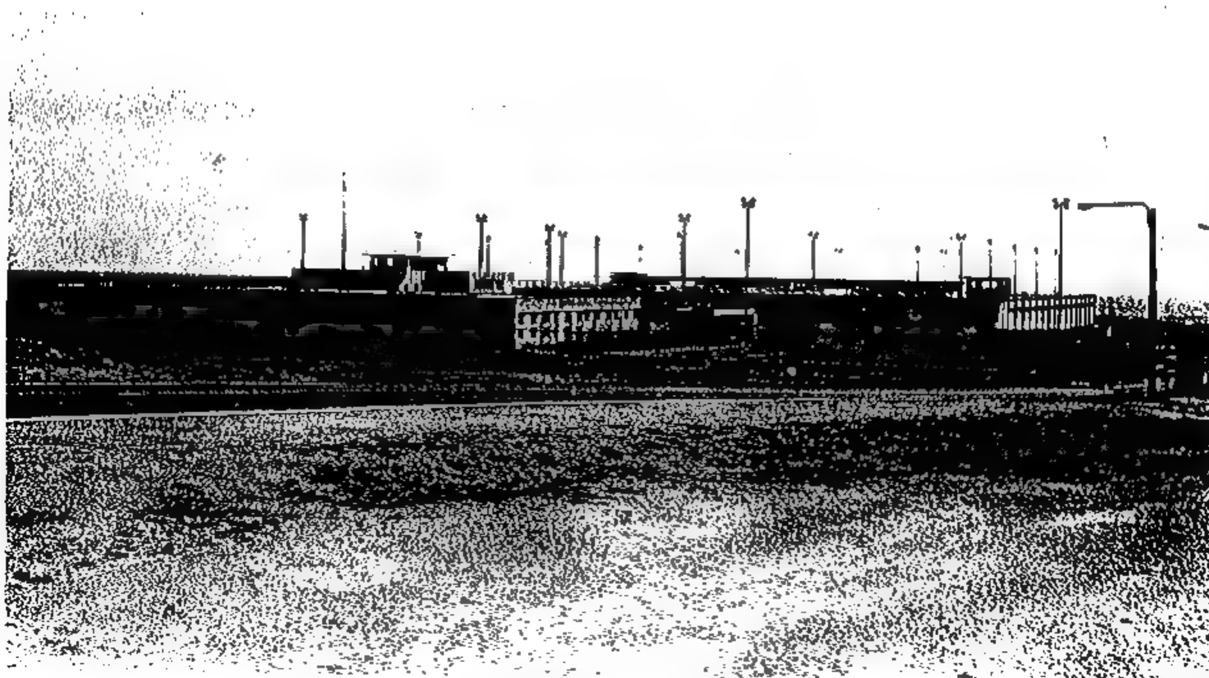
- achterstanden in het verzenden van extract-vonnissen door de Griffie naar het Parket ter opmaking van verzendingslijsten, waardoor geen invordering van boetes kon plaatsvinden;
- een invorderingsbeleid dat te wensen over liet;
- een gebrekkig systeem van afschrijving van boetegelden, welke niet binnen twee jaar en acht maanden na de datum van oplegging geïnd worden en daardoor verjaren;
- een gebrekkige administratie van de ontvangen boetegelden bij de Ontvanger van Invoerrechten en Accijnzen, alwaar de boetes dienden te worden voldaan.

In deze situatie is zoals uit de rapportering van de in 1992 door de C.A.D. ingestelde controle is gebleken nauwelijks verbetering gekomen. Wel moet worden opgemerkt dat het Parket sinds 1991 een actiever invorderingsbeleid is gaan voeren.
Naar aanleiding van laatstgenoemd rapport heeft het Parket een aantal maatregelen genomen ter opheffing van de gesignaleerde knelpunten. De getroffen maatregelen zijn als volgt:

- Sinds 1 november 1992 vindt executie van vonnissen, die na die datum zijn gewezen, binnen zes maanden na de datum waarop het vonnis is uitgesproken plaats. In geval van geldboetevonnissen wordt de veroordeelde binnen één maand na de datum waarop het vonnis is uitgesproken een kennisgeving van de geldboete toegezonden.

- Vanaf 1 november 1992 tot 1 januari 1994 zullen het Parket en de Politie extra inspanning leveren om de achterstand in de invordering in te lopen. De gesignaleerde achterstand met betrekking tot de extract-vonnissen is door het Parket in samenwerking met de Griffie zo goed als weggewerkt.
- Afspraken zijn gemaakt met de Politie om tot arrestatie van "wanbetalers" over te gaan.
- Het Parket beschikt sinds 4 juni 1992 over een bankrekening, bestemd voor de inning van de geldboetes. Betaling van geldboetes vindt uitsluitend via deze bankrekening plaats en niet meer via de Ontvanger van Invoerrechten en Accijnzen.

De ARA is verheugd te vernemen dat eindelijk maatregelen zijn getroffen die een voortvarender boete- en invorderingsbeleid beogen en zal in een volgend verslag melden in hoeverre deze maatregelen effect hebben gesorteerd.

Afb. 6: Korrektie-Instituut Aruba

7. Economische Zaken

7.1 WATER- EN ENERGIEBEDRIJF (W.E.B.)

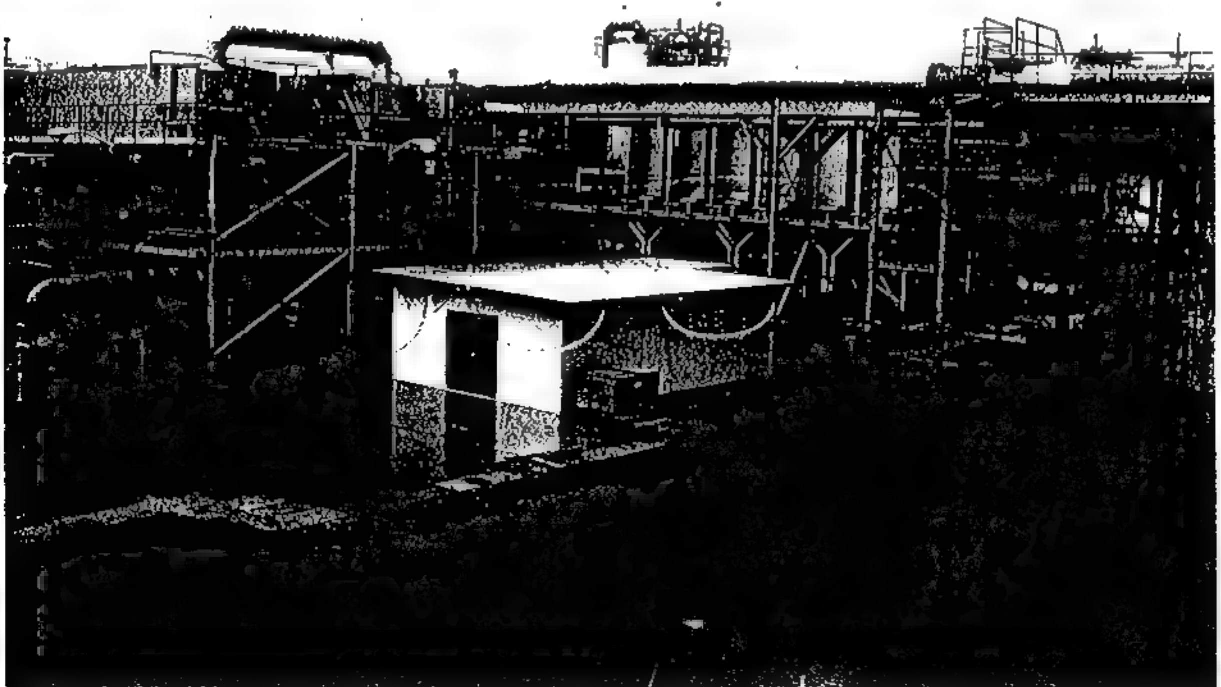
De ARA heeft eind maart 1992 het rapport uitgebracht naar aanleiding van het -in opdracht van de ARA door een accountantskantoor- ingesteld onderzoek naar de rechtmatigheid en doelmatigheid van de inkomsten en uitgaven vanaf 1986 tot en met september 1990, waarbij met name acht werd geslagen op: personeelsaangelegenheden, leveranties door derden en getrouwheid der rekeningen.
De conclusies die uit dit onderzoek kunnen worden getrokken zijn in hoofdstuk 5 van het tussentijds rapport: Onderzoek Water- en Energiebedrijf over de jaren 1986 t/m 1990 vermeld en zijn als volgt:

- *De voorschriften die gelden voor een overheidsbedrijf, met name op het gebied van aanbesteding en personeelsgebied werden niet of onvoldoende nageleefd;*
- *De administratie vertoont zodanige tekortkomingen, dat niet tot goedkeurende accountantsverklaringen kon worden gekomen;*
- *De begrotingen vertonen geen reëel beeld van de werkelijke situatie, waardoor de rekeningcijfers aanzienlijk afweken, terwijl bij ontbrekende begrotingsruimte geen aanvullend budget werd aangevraagd;*
- *Het gemiddelde tekort (of wel de subsidie van de overheid) bedroeg over de onderzochte jaren globaal Afl. 1,84 per kubieke meter water en Afl. 0,00278 per Kwh. elektriciteit;*
- *Er valt een verbetering te bespeuren in de inning van de waterdebiteuren sinds de inning door het W.E.B. zelf ter hand is genomen;*
- *De met Coastal afgesloten contracten blijken niet op alle punten duidelijk te zijn, waardoor over relatief grote bedragen verschil van mening bestaat;*
- *Het contract met Coastal voor de levering van elektriciteit levert voor het bedrijf nadelen op zodra het W.E.B. investeert in eigen bedrijf.*

In 1992 heeft de controlerende (externe) accountant een notitie aan de Directie van het Water- en Energiebedrijf Aruba inzake aandachtspunten en vraagstukken naar aanleiding van de controle van de jaarrekeningen 1987, 1988, 1989 en 1990 uitgebracht. Hierin wordt een uiteenzetting gegeven van de bij de controle gesignaleerde vraagstukken met betrekking tot:

- de administratieve organisatie en de daarin opgenomen interne controles en;
- de naleving van comptabiliteitsvoorschriften.

Voorts worden suggesties gegeven die kunnen leiden tot een oplossing van de gesignaleerde vraagstukken.
Nader onderzoek zal moeten uitwijzen in hoeverre deze aanbevelingen zijn opgevolgd.

Afb. 7: Water- en Energiebedrijf

Tenslotte valt te vermelden dat in het kader van de begrotingsbehandeling voor het dienstjaar 1992 de mening van de Rekenkamer is gevraagd omtrent de vraag of -gezien de voorgenomen privatisering van W.E.B. in 1992- het W.E.B. de verplichting heeft de Staten een begroting voor het dienstjaar 1992 ter goedkeuring voor te leggen. Krachtens artikel IV.5 van de Staatsregeling van Aruba juncto artikelen 24 lid 2, 28 lid 2 en 30 lid 1 van de Rekenkamerverordening (P.B. 1956 no 35) heeft de ARA gemeend zich een oordeel over deze problematiek te kunnen vormen. Op grond van de bepalingen opgenomen in de artikelen 2, 3, 4, 5 en 27 van de Comptabiliteitsverordening 1989 juncto artikel V.12 lid 2 van de Staatsregeling van Aruba is de ARA tot de conclusie gekomen dat, zolang het voornemen van de regering tot privatisering van het W.E.B. niet door de Staten bij landsverordening is bekrachtigd, een begroting voor het W.E.B. als landsbedrijf moet worden vastgesteld.

7.2 DIREKTIE TOERISME

In 1992 heeft de Rekenkamer een onderzoek ingesteld bij het A.T.A.-hoofdkantoor en vier buitenlandse A.T.A.-vestigingen t.w. A.T.A.-V.S., A.T.A.-Canada, A.T.A.-Europa en A.T.A.-Venezuela. De bevindingen naar aanleiding van dit onderzoek zijn vastgelegd in een tussentijds verslag, dat halverwege februari 1993 is uitgebracht.

In dit jaarverslag wordt volstaan met een samenvatting van de bevindingen:

Na de sluiting van de Lago-raffinaderij heeft Aruba zich toegelegd op (een sterke uitbreiding van) toerisme. Hoewel het streven was om tot een verdubbeling van het aantal beschikbare hotelkamers te komen is er, als de nog niet-afgebouwde hotels worden meegerekend, thans sprake van bijna een verdrievoudiging van het aantal beschikbare hotelkamers.
Tegelijkertijd is een dalende tendentie in de gemiddelde bezettingsgraad van de hotels waarneembaar. De toeristenstroom heeft geen gelijke tred kunnen houden met het aantal beschikbare hotelkamers.
Het is dan ook van belang dat op korte termijn duidelijkheid wordt

geschapen omtrent de wijze waarop aan deze ontwikkeling een halt wordt toegeroepen. Diversificatie naar doelgroep en naar landen dient op een weloverwogen wijze te geschieden.

Het belang van toerisme voor Aruba komt o.a. tot uitdrukking in de explosieve groei van de overheidsuitgaven met betrekking tot het -van overheidswege- bevorderen van toerisme, welke taak aan A.T.A. is opgedragen.

A.T.A. heeft sedert 1986 een enorme ontwikkeling doorgemaakt; de aandacht was en is vooral gevestigd op de vergroting van de toeristenstroom naar Aruba. Hierdoor lijken de interne organisatie en administratie aan de aandacht van de A.T.A.-direktie te ontsnappen. Echter, zonder een goed opgezette interne organisatie en administratie zal A.T.A. op den duur niet kunnen functioneren.

Het is daarom geboden dat op korte termijn duidelijkheid wordt geschapen in:
- *de doelstelling van A.T.A., welke nader dient te worden gepreciseerd, uitmondende in richtlijnen en instructies, die de A.T.A.-kantoren in het buitenland bij de uitvoering van hun taken in acht moeten nemen;*
- *functies, taken en bevoegdheden van al het personeel van A.T.A. en in het bijzonder van de (regionale) directeuren en vertegenwoordigers. Duidelijk moet blijken welke bevoegdheden elke functionaris heeft en voor degenen die een beschikkende functie hebben (bijvoorbeeld aangaan van verplichtingen) moet vaststaan welke verplichtingen zij kunnen aangaan en tot welk bedrag;*
- *de wijze waarop de administratieve organisatie c.q. interne controle dient te worden opgezet en de administratie dient te worden ingericht;*
- *de te volgen procedures bij de uitvoering van de werkzaamheden;*
- *de wijze waarop de opgedragen taken dienen te worden uitgevoerd.*

Bij geen enkel bezocht A.T.A.-kantoor is een administratieve organisatie c.q. interne controle aangetroffen die aan de daaraan te stellen eisen voldoet.

Voor wat betreft de administratie en de daaruit voortvloeiende periodieke financiële verantwoordingen zal de A.T.A.-directie -in overleg met de Direktie Financiën- een voor alle A.T.A.-kantoren c.q. -vertegenwoordigingen geldend systeem moeten ontwerpen. Het personeel, belast met de administratie zal, zo nodig, begeleid moeten worden. Tevens is het aan te bevelen een interne controleur aan te stellen die -namens de A.T.A.-direktie- de controle op de financiële verantwoordingen van de A.T.A.-kantoren voor zijn rekening neemt.

Gezien de enorme bedragen die worden uitgegeven aan promotie van Aruba, uitbesteed aan reclame- en PR-bureaus, is het aan te bevelen een studie door een onafhankelijk adviesbureau te laten verrichten naar de effectiviteit en doelmatigheid van deze uitgaven.

Aangezien over de banktegoeden van de gecontroleerde A.T.A.-kantoren in het buitenland geen rente wordt vergoed is het aan te bevelen de bevoorschotting van deze A.T.A.-kantoren aan te passen aan de werkelijke behoefte aan liquide middelen, met dien verstande dat voor eventueel onvoorziene uitgaven een beperkt overschot aan liquide middelen wordt aangehouden door de A.T.A.-kantoren. Dit vereist wel dat de bevoorschotting tijdig geschiedt.

Waar nodig (met name A.T.A.-V.S.) dient duidelijkheid te worden geschapen in de rechtspositie van het personeel.

Duidelijkheid wordt ook dringend gewenst ten aanzien van de besteding van door A.T.A.-Europa van de bank opgenomen gelden in de periode liggende tussen 1 november 1989 en 13 november 1991 die in het geheel niet of onvolledig/onjuist zijn verantwoord in de administratie. Een besluit dient te worden genomen met betrekking tot de door A.T.A.-Europa te betalen posten (achterstandslijst crediteuren) en de niet-ingehouden loonbelasting e.d. van de losse arbeidskrachten.

Tenslotte dient ten aanzien van A.T.A.-Venezuela een besluit te worden genomen met betrekking tot de vraag of A.T.A.-Venezuela al

dan niet de financiële afhandeling van de medische behandelingen van Arubaanse patiënten in Venezuela en de administratie hiervan dient voort te zetten.

Onlangs, nadat het vorengenoemde rapport is uitgebracht, heeft de Direktie Financiën de Minister van Economische Zaken op de hoogte gesteld van uitbetalingen van salaris door A.T.A.-Europa aan een personeelslid met gelden die niet daarvoor bestemd waren. Met andere woorden, er wordt -zoals in het Rekenkamerrapport is gesignaleerd- nog altijd geschoven met gelden die als voorschot voor andere doeleinden zijn verstrekt.
Het zij nogmaals gezegd dat dit in strijd met de comptabiliteitsvoorschriften is.

Gezien het belang van toerisme voor de economische ontwikkeling van Aruba is het overigens aan te bevelen een studie te laten verrichten naar mogelijke ontwikkelingen in de toeristenindustie in het algemeen en de gevolgen daarvan voor Aruba in het bijzonder om -voorzover nodig- op grond hiervan tijdig maatregelen te kunnen nemen. In het kader van deze studie zou het verleden geëvalueerd kunnen worden om op grond van de verkregen inzichten de koers te bepalen voor de lange termijn (bijvoorbeeld de komende 5-10 jaar).

7.3 ARUVEN

De ARA heeft in het kader van de controle van de rekening 1987 de jaarrekeningen 1987 tot en met 1991 van ARUVEN N.V. opgevraagd. Hierbij bleek dat de jaarrekeningen in conceptvorm aanwezig waren. Deze jaarrekeningen zijn nimmer vastgesteld. Tevens bleek dat ARUVEN N.V. sedert 1987 geen activiteiten meer ontwikkeld heeft. Desalniettemin wordt jaarlijks een bedrag van ca. Afl. 200.000 besteed aan algemene kosten (waaronder salarissen, huur kantoorgebouw e.d.).
Naar aanleiding hiervan heeft de ARA een brief verzonden naar de Ministerraad, waarin de ARA naar voren brengt het doen van deze uitgaven in ieder geval ondoelmatig te vinden nu ARUVEN N.V. geen activiteiten meer ontwikkelt doch alleen de lopende zaken afwikkelt.

De ARA heeft voorgesteld tot ontbinding van ARUVEN N.V. over te gaan en de Direktie Financiën te belasten met de afwikkeling van de lopende zaken.
De Ministerraad heeft in de vergadering d.d. 16 december 1992 ingestemd met de ontbinding van deze vennootschap en het Centrale Bureau voor Juridische en Algemene Zaken (C.B.J.A.Z.) verzocht om voor het nodige zorg te dragen.

8. Publieke Werken

8.1 DIENST OPENBARE WERKEN

In opdracht van de Minister van Publieke Werken en Volksgezondheid heeft een accountantskantoor een onderzoek ingesteld bij de Dienst Openbare Werken (D.O.W.) naar de gevolgde procedure bij verkoop van afgekeurde dienstauto's aan particulieren en de rechtmatigheid van de procedure bij het huren van V-wagens. Oorspronkelijk is het de bedoeling geweest dat het onderzoek de jaren 1981 tot en met 1990 zou behelzen; omdat de benodigde informatie met betrekking tot de verkoop van afgekeurde voertuigen over de jaren 1981 tot en met 1985 in een moeilijk toegankelijk archief zou zijn opgeborgen en de toenmalige met de verkoop van afgekeurde voertuigen belaste functionaris niet meer bij D.O.W. werkzaam is en er bovendien geen materiële uitgaven inzake het inhuren van V-wagens zouden zijn gedaan is na overleg met de Minister de periode 1981 tot en met 1985 buiten beschouwing gelaten.

Uit het onderzoek blijkt dat het bepaalde in artikel 18 lid 3 van de -vanaf de instelling van het Land Aruba per 1 januari 1986 tot 1 januari 1990 van toepassing zijnde- Comptabiliteitsverordening (P.B. 1953 no 1, zoals gewijzigd) niet werd nageleefd. Immers hierin wordt gesteld:

3. Verkoop van goederen, als in het tweede lid bedoeld, geschiedt in het openbaar, behoudens afwijking, indien deze in 's lands belang wenselijk of nodig is. Zodanige afwijking kan worden toegestaan door de Landsregering, wanneer de vermoedelijke verkoopwaarde meer dan f 1.000, en door de betrokken Minister, wanneer de vermoedelijke verkoopwaarde niet meer dan f 1.000 is. Het landsbesluit of beschikking, waarbij de afwijking wordt toegestaan, moet de gronden inhouden, waarop deze berust.

Gehandeld werd conform een besluit d.d. 10 november 1982 van het toenmalige Bestuurscollege, waarbij de Gedeputeerde, waaronder D.O.W. ressorteert, met terugwerkende kracht tot 1 januari 1982 werd gemachtigd activa waarvan de geschatte waarde niet meer dan Afl. 3.000 bedraagt onderhands te verkopen. Deze regeling, die tot 7 december 1989 is toegepast, strookt niet met het gestelde in artikel 18 lid 3 van de Comptabliteitsverordening.

Bij brief d.d. 7 december 1989 (CBJAZ/26660), gericht aan de direkteur van de D.O.W., heeft de Minister van Publieke Werken en Volksgezondheid voornoemde direkteur in kennis gesteld van zijn besluit dat vanaf 7 december 1989 geldt dat uitsluitend afgekeurde voertuigen met een vermoedelijke verkoopwaarde van maximaal Afl. 1.000 met zijn toestemming onderhands mogen worden verkocht. Dit besluit sluit in ieder geval aan op het bepaalde in artikel 24 lid 3 van de Comptabilteitsverordening 1989, die op 1 januari 1990 in werking is getreden.

In grote lijnen heeft het onderzoek geleid tot de volgende conclusies:

- Toepassing van de regeling conform het besluit van de toenmalige Bestuurscollege heeft ertoe geleid dat in 1989 in negen gevallen (totaal geschatte verkoopwaarde Afl. 15.450) een voertuig, waarvan de geschatte verkoopwaarde meer dan Afl. 1.000 bedroeg, met toestemming van de Minister onderhands, en dus in strijd met de Comptabiliteitsverordening, is verkocht. In 1986 is op grond van een op 28 november 1985 genomen besluit van de Gedeputeerde van Openbare Werken een voertuig, waarvan de waarde geschat werd op Afl. 38.000, in strijd met de comptabiliteitsvoorschriften onderhands tegen deze waarde verkocht.
- Van de bij openbare verkoping verkochte voertuigen kan worden gesteld dat de geschatte verkoopwaarde (op het moment van afkeuring) over het algemeen hoger ligt dan het werkelijk ontvangen bedrag bij verkoop. Als mogelijke verklaring hiervoor wordt gegeven dat de verkoop van de afgekeurde voertuigen op een (veel) later tijdstip dan het moment van afkeuring plaatsvindt. Deze verklaring komt de ARA plausibel voor.
- Van de openbare verkopen zijn geen procesverbalen opgemaakt. Van de in 1987 gehouden openbare verkoop is helemaal geen informatie beschikbaar bij D.O.W..
- De in de jaren 1986 tot en met 1990 onderhands verkochte voertuigen zijn -met uitzondering van drie gevallen- tegen de geschatte verkoopwaarde van de hand gedaan. De drie vorengenoemde voertuigen hebben in totaal een bedrag ad Afl. 190 minder dan de geschatte verkoopwaarde opgeleverd. Van de onderhands verkochte voertuigen kon in 23 (1986: 4; 1987: 3; 1988: 12 en 1989: 4)

gevallen geen verzoekbrief c.q. goedkeuring van de onderhandse verkoop door de Minister worden overgelegd. De functionaris die indertijd met de verkoop van afgekeurde voertuigen was belast is niet meer werkzaam bij D.O.W. en als gevolg van een niet adequate overdracht van documenten zouden de ontbrekende goedkeuringen onvindbaar zijn.

- Ten aanzien van het inhuren van V-wagens moet worden geconcludeerd dat de explosieve stijging in de kosten huur V-wagens (1986: Afl. 47.210; 1987: Afl. 182.595; 1988: Afl. 236.312; 1989: Afl. 668.735 en 1990: Afl. 1.072.095) verband houdt met het met name in de jaren 1988 tot en met 1990 gevoerd beleid om de aanschaf van personenauto's zo mogelijk te bevriezen. Niet duidelijk wordt uit het rapport of het aantal dienstauto's (in eigen beheer en gehuurd) is toegenomen in de onderzochte periode.
- Met betrekking tot het inhuren van V-wagens moet voorts worden opgemerkt dat er geen schriftelijke overeenkomst bestaat tussen D.O.W. en het verhuurbedrijf, waar sinds 1987 nagenoeg alle V-wagens worden ingehuurd. Tevens dient te worden vermeld dat in 1987 is overgestapt op dit verhuurbedrijf op basis van een mondeling uitgebrachte offerte. Niet duidelijk wordt of er, conform de comptabiliteitsvoorschriften meerdere offertes zijn aangevraagd.
- In 1990 zijn er geen voertuigen meer onderhands verkocht die op grond van de artikel 24 van Comptabiliteitsverordening 1989 bij openbare verkoping van de hand gedaan hadden moeten worden.
- Voorts valt te melden dat in 1991 offertes zijn aangevraagd bij verschillende verhuurbedrijven maar dat er slechts één hierop heeft gereageerd.

De ARA dringt aan op stipte naleving van de artikelen 24 en 25 van de Comptabiliteitsverordening 1989.

8.2 SERVICIO DI LIMPIEZA DI ARUBA (SERLIMAR)

Betreffende Serlimar is van de C.A.D. twee onderzoeksrapporten ontvangen. De ene controle heeft betrekking op de verantwoording van retributies 1991 en de andere op de huur en het gebruik van zwaar materieel.

Voor wat betreft de controle op de verantwoording van retributies 1991 wordt door de C.A.D. het volgende opgemerkt:

- De inning van de retributies voor het ledigen van beerputten geschiedt in strijd met het Retributiebesluit Serlimar (A.B. 1990 no 88) achteraf, dus na het verlenen van deze dienst, via een machtiging tot ontvangst (MTO). Het Retributiebesluit Serlimar schrijft echter inning van retributies vooraf voor. De retributies voor de overige door Serlimar verleende diensten (met name ophalen van grof vuil en autowrakken) zijn nog niet geïnd.

  De inning van de retributies dient op een voortvarendere wijze te geschieden; circa een derde deel van het totaalbedrag van de met betrekking tot 1991 verstuurde MTO's is ten tijde van het onderzoek nog niet binnengekomen.
- Er is voor de inning van retributies nog geen kasorganisatie opgezet.
- De in het Retributiebesluit genoemde tarieven voor de verschillende diensten zijn niet kostendekkend en aanbevolen wordt dan ook te bezien of deze tarieven niet verhoogd kunnen worden.

Met betrekking tot de controle op de huur en het gebruik van zwaar materieel bij Serlimar wordt door de C.A.D. de volgende opmerkingen gemaakt:

- De administratieve organisatie en interne controle schieten ernstig tekort op een aantal essentiële punten. Zo worden de ontvangen verzoeken om grof vuil op te halen niet schriftelijk vastgelegd op doorlopend genummerde werkorderformulieren, maar op losse vellen papier, die ook weggegooid worden zodra het verzoek óf ingetrokken wordt door de verzoeker óf is doorgegeven aan de desbetreffende opzichter.

  Er zijn geen schriftelijk vastgelegde richtlijnen aanwezig, die aangeven of op een verzoek tot het ophalen van grof vuil al dan niet door Serlimar zal worden ingegaan.

  De urenverantwoording, die voor wat betreft de wijze waarop het wordt bijgehouden een aantal keren gewijzigd is, laat te wensen over.

  Uit de administratie blijkt niet dat de interne controlefunctionaris zich heeft gekweten van de aan hem opgedragen taak om controlebezoeken op de werkplekken af te leggen en hierover te rapporteren.

- De overheid heeft met betrekking tot het inzetten van zwaar materieel een lease-contract afgesloten met een tweetal bedrijven, die de werkelijke inzet van materieel inclusief chauffeur in rekening brengen. De facturen vermelden slechts een totaal aantal uren zonder daarbij een specificatie te geven van de werken (m.n. het adres van de werken) waarbij het materieel is ingezet en het daarbij behorende aantal bestede uren.
- Mogelijkerwijs is er sprake geweest van oneigenlijk gebruik (inzet van zwaar materieel in het kader van particulier huizenbouw en bij het rooien van particuliere terreinen zonder dat het noodzakelijk is geweest). Of er sprake is van systematisch oneigenlijk gebruik van zwaar materieel kon wegens de gebrekkige administratie niet aangetoond worden.
- Ten aanzien van het ophalen van grof vuil werd het Retributiebesluit 1988 no 124 ten tijde van deze controle nog steeds niet uitgevoerd.
- Met betrekking tot het ophalen van autowrakken is geconstateerd dat ten behoeve van de "Monstertruckshow van 11 tot en met 13 september 1992" autowrakken zijn getransporteerd naar de plaats van het evenement in plaats van naar de vuilstortplaats te Parkietenbos. Een schriftelijke opdracht hiertoe ontbreekt. Voor het verlenen van deze dienst zijn geen retributies geheven. Wel zou mondeling zijn afgesproken met de organisatoren van het evenement dat zij deze autowrakken na afloop van de show zelf zouden afvoeren naar Parkietenbos.

  Deze handelwijze zou gebaseerd zijn op kostenbesparing. In het verleden schijnen de autowrakken ten behoeve van de "Monstertruckshow" in de omgeving van het evenement zelf te zijn opgehaald. Echter, in 1992 is dit niet meer het geval; of er sprake is van een kostenbesparing valt dan ook te betwijfelen.

De ARA beveelt aan maatregelen te nemen teneinde misstanden te voorkomen en Serlimar de opdracht te geven het Retributiebesluit Serlimar stipt na te leven.

8.3 DIENST DOMEINBEHEER

Van de C.A.D. heeft de ARA in 1992 twee rapporten ontvangen nl. de ene betreffende geconstateerde onregelmatigheden met betrekking tot

de afdracht van huurpenningen en optierechtgelden (C.A.D.-945) en de andere betreffende de controle van de Dienst Domeinbeheer 1990 en 1991 (C.A.D.-958).
Eerstgenoemd rapport is een aanvulling op het reeds op 20 november 1991 door de C.A.D. uitgebrachte rapport (C.A.D.-946), waarin werd gerapporteerd dat de Dienst Domeinbeheer, waar de eerste erfpachtcanon, het optierecht, de huurpenningen en koopsommen van oude volkswoningen en domeingronden tot voor kort konden worden betaald, een bedrag ad Afl. 58.286,45 wegens ontvangen eerste erfpachtcanons in de jaren 1988 tot en met 1991 en een bedrag ad Afl. 9.489,17 wegens overige ontvangsten ten onrechte niet heeft afgedragen aan de Ontvanger.
Nu blijkt dat met betrekking tot huurpenningen en optiegelden nog eens een bedrag ad Afl. 18.073,38 door de Dienst Domeinbeheer is ontvangen in 1991 doch evenmin is afgedragen aan de Ontvanger. Vorengenoemde bedragen bevinden zich ook niet in de kas.

Inzake de controle 1990 en 1991 wordt gerapporteerd door de C.A.D. dat de reeds in C.A.D.-rapport d.d. 2 februari 1990 gesignaleerde tekortkomingen in de administratie/administratieve organisatie en in de achterstanden met betrekking tot het opleggen van erfpachtcanons en huurrecht nauwelijks wijzigingen ten goede zijn opgetreden.

De ARA betreurt het te moeten constateren dat na ruim 2 1/2 jaar geen maatregelen zijn genomen ter verbetering van de situatie op het terrein van de administratieve organisatie en achterstanden in het opleggen van aanslagen. Door deze achterstanden loopt het Land Aruba rentebedragen van enige honderdduizenden (Arubaanse) florins mis.

9. Vervoer en Communicatie

9.1 LUCHTHAVENDIENST

Op verzoek van de Raad van Ministers, in vervolg op het schrijven van de Minister van Vervoer en Communicatie, is door de C.A.D. een onderzoek ingesteld naar de overwerkvergoedingen bij de Luchthavendienst (L.H.D.). Het onderzoek is met name gericht geweest op de afdeling luchthavenbeveiliging, waar zich in 1991 een explosieve stijging in de betaalde overwerkvergoedingen voordeed en welk verloop zich ook in het eerste kwartaal van 1992 aftekende.
Zo zouden volgens de aan de administratie van de L.H.D. ontleende cijfers de volgende bedragen aan overwerkvergoedingen (ten behoeve van alle afdelingen) zijn betaald in de jaren 1990 tot en met maart 1992:

Jaar	Totaal begrote overwerkververgoedingen	Totaal werkelijke overwerkvergoedingen	waarvan ten behoeve van afdeling beveiliging
1990	Afl. 165.000	Afl. 380.738	Afl. 128.015
1991	Afl. 270.000	Afl. 548.831	Afl. 349.509
1992	Afl. 270.000	Afl. 162.815 (t/m mrt)	Afl. 90.322

Als verklaring voor de stijging van de overwerkvergoedingen bij de afdeling luchthavenbeveiliging worden de volgende redenen aangegeven door de L.H.D.:

- er is -uitgaande van een nog niet aan de Minister van Vervoer en Communicatie c.q. Ministerraad ter goedkeuring voorgelegd beveiligingsplan- sprake van een structureel personeelstekort;
- er is sinds de spanningen in het Midden-Oosten sprake van een verhoogde waakzaamheid;
- de afdeling luchthavenbeveiliging heeft te kampen gehad met een hoog ziekteverzuim.

Deze verklaring komt niet onaannemelijk voor, ook al kan een kanttekening worden gemaakt ten aanzien van het nog niet goedgekeurd beveiligingsplan, opgesteld door de afdeling luchthavenbeveiliging zelf.
De C.A.D. geeft dan ook de volgende aanbevelingen waar de ARA zich achter kan scharen:

- het laten beoordelen c.q. goedkeuren van het beveiligingsplan

door de Minister van Vervoer en Communicatie c.q. Ministerraad;

- het op basis van het goedgekeurde beveiligingsplan doen opstellen van een formatieplaatsenplan, welk tot nog toe ontbreekt;
- het doen opstellen van -tot nog toe ontbrekende- adequate regelgeving ten aanzien van arbeidstijden, rusturen voor de Luchthavendienst e.d.;
- het in overweging nemen om een onderzoek te doen instellen naar de wenselijkheid van een centrale coördinatie van het veiligheidsbeleid ter voorkoming van mogelijk ongewenste financiële gevolgen.

9.2 TELE ARUBA N.V.

Bij brief d.d. 2 oktober 1991 heeft de Minister van Vervoer en Communicatie de ARA verzocht de inkomsten en uitgaven van Tele Aruba N.V. (Tele Aruba) vanaf 1 januari 1986 te onderzoeken op hun rechtmatigheid en doelmatigheid en hem van de bevindingen ten deze in kennis te stellen.

Op dat moment beschikte de ARA noch over menskracht om het onderzoek zelf in te stellen noch over de middelen om het uit te besteden.

In de personeelsbezetting van de ARA is sedertdien nauwelijks verandering gekomen. Wel is tijdens de begrotingsbehandeling 1992 een bedrag ad Afl. 75.000 goedgekeurd ter uitbesteding van werkzaamheden door de ARA. Hierdoor is het onderzoek bij Tele Aruba mogelijk geworden.

In juni 1992 heeft de ARA aan een openbaar accountantskantoor de opdracht gegeven om een onderzoek in te stellen naar de rechtmatigheid van de inkomsten en uitgaven 1986 tot en met 1992 bij Tele Aruba.

Het was oorspronkelijk de bedoeling dat het onderzoek in de periode liggende tussen 15 juni en 15 augustus 1992 zou plaatsvinden en dat uiterlijk op 15 augustus 1992 rapport zou worden uitgebracht aan de ARA. Omdat de administratie met betrekking tot de jaren vanaf 1990 steeds niet gereed was, is de afronding van het onderzoek diverse keren uitgesteld. Bij brief d.d. 27 oktober 1992 is de aan Tele Aruba verleende uitsteltermijn verlengd tot 20 november 1992. Toen

op die datum de administratie 1990 niet kon worden opgeleverd is door de ARA besloten de periode, waarover de opdracht tot het onderzoek zich uitstrekt, te beperken tot de jaren 1986 tot en met 1989. Begin januari 1993 heeft het accountantskantoor rapport uitgebracht. Aangezien er sprake is van ontbrekende stukken, is het rapport van de ARA naar aanleiding van het onderzoek bij Tele Aruba nog niet uitgebracht.
De stand van zaken is dat -ondanks gedane toezeggingen- de administratie 1990 nog niet opgeleverd kan worden, ook al wordt reeds enige maanden beweerd dat deze voor 95% gereed is en dat met betrekking tot 1991 de te boeken posten zijn gecodeerd. Naar de ARA heeft begrepen zijn er problemen gerezen bij het "inlezen" van de administratie, die met behulp van een andere computer dan die waarover Tele Aruba beschikt, zou zijn bijgehouden. Tele Aruba heeft toegezegd ervoor zorg te dragen dat de controle van de jaarrekening 1990 op 17 mei 1993 kan aanvangen. Volgens de verklaring van de controlerende accountant is met de controle gestart. Een streefdatum voor het uitbrengen van het rapport inzake de controle van de jaarrekening 1990 kan de controlerende accountant niet geven.

De ARA betreurt het dat ondanks het aanstellen van een financieel directeur halverwege 1992 het wegwerken van de achterstanden zo lang op zich laat wachten.

Inhoudelijk zal nog niet op het onderzoek worden ingegaan omdat het rapport naar aanleiding van het onderzoek bij Tele Aruba door de ARA nog uitgebracht dient te worden.
Vermeldenswaard is wel dat Tele Aruba verzoeken van de ARA om bepaalde bescheiden ter inzage te verstrekken óf volkomen negeert óf alleen gedeeltelijk overlegt. De medewerking die tot nog toe aan het onderzoek is verleend is dan ook verre van optimaal te noemen.

10. Volksgezondheid

10.1 A.Z.V.

Bij A.B. 1992 no 18 is de Landsverordening van 13 februari 1992 houdende regels inzake een algemene ziektekostenverzekering (Landsverordening algemene ziektekostenverzekering) afgekondigd. Met de algemene ziektekostenverzekering (A.Z.V.) worden blijkens de memorie van toelichting op de Landsverordening algemene ziektekostenverzekering vier doelstellingen beoogd:

a) Een voor iedereen gelijke toegankelijkheid van gezondheidszorg, ongeacht inkomen, leeftijd en ziekterisico.
b) Het komen tot en behouden van een kwalitatief goede gezondheidszorg, zonder verspillingen en overbodige consumptie.
c) Meer uniformiteit in de uitvoering van de financiële afwikkeling van de ziektekosten.
d) Het komen tot beheersbare kosten van de gezondheidszorg.

Ingaande 24 september 1992 is ter voorbereiding van de implementatie van de A.Z.V. een projectadviseur voor de duur van één jaar aangesteld.

Bij landsbesluit d.d. 13 november 1992 zijn de representatieve organisaties van werkgevers, van werknemers onderscheidenlijk van beroepsbeoefenaren aangewezen. Voorts is bepaald in dit landsbesluit dat de artikelen 28 tot en met 38 en de artikelen 43 tot en met 45 van de Landsverordening algemene ziektekostenverzekering in werking treden met ingang van de dag waarop dit landsbesluit in werking treedt, welke in werking treding is bepaald op de dag na die van zijn plaatsing in het Afkondigingsblad van Aruba. De in werking getreden delen van de Landsverordening algemene ziektekostenverzekering betreffen de uitvoeringsorganisatie resp. het inwinnen van inlichtingen.

Bij ministeriële beschikking d.d. 15 december 1992 zijn de leden van het bestuur van het uitvoeringsorgaan van de A.Z.V. benoemd voor de periode van drie jaar, ingaande 13 november 1992. Het bestuur van het uitvoeringsorgaan, bestaande uit negen leden, is

belast met het beheer van het Algemeen Fonds Ziektekosten, ten laste waarvan de uit de Landsverordening algemene ziektekostenverzekering voortvloeiende kosten worden betaald.
Op grond van artikel 30 lid 2 van de laatstgenoemde Landsverordening geschiedt de benoeming van de leden van het bestuur door de Minister, die bij de benoeming gebonden is aan de voordracht die wordt gedaan door de bij landsbesluit aangewezen representatieve organisaties van werkgevers, van werknemers onderscheidenlijk van beroepsbeoefenaren. Indien een representatieve organisatie geen voordracht doet kan de Minister deze leden van het bestuur zonder voordracht benoemen.

De ARA zal de ontwikkelingen op het gebied van de A.Z.V. belangstellend en nauwlettend blijven volgen.

Afb. 8: Gezondheidsdienst

11. Welzijnszaken

11.1 VOLKSKREDIETBANK VAN ARUBA

De Volkskredietbank van Aruba komt voort uit twee banken nl. de Volkskredietbank van de Nederlandse Antillen, afdeling Aruba en de Bouwkredietbank van de Nederlandse Antillen, afdeling Aruba. Deze afdelingen waren filialen van de genoemde kredietinstellingen, waarvan het hoofdkantoor gevestigd is op Curacao.

De Volkskredietbank van Aruba is per 1 januari 1986, met het ingaan van de Status Aparte van Aruba, een zelfstandige rechtspersoon geworden.

Volgens de Landsverordening Volkskredietbank (P.B. 1962 no 63) is haar doelstelling het voorzien in maatschappelijk verantwoorde volkskredietbehoeften op Aruba op uit sociaal en zakelijk oogpunt juiste wijze en zulks door:

a. de uitoefening van het bank-van-lening bedrijf;
b. de verstrekking van consumptief krediet;
c. de verstrekking van produktief krediet aan kleine landbouwers, ambachtstlieden en vissers;
d. de verstrekking van produktief krediet aan kleine handelaren en nijveren alsmede, voorzover in hun kredietbehoeften niet door andere bona fide kredietinstellingen wordt voorzien, aan handeldrijvende, industriële en landbouwende middenstanders;
e. het herstel van het geldelijk evenwicht van kredietaanvragers of de sanering van hun bedrijven, mede door het verlenen van bemiddeling bij de regeling van afbetaling van hun schulden.

In verband met de Status Aparte van Aruba zijn, op grond van de Onderlinge Regeling van de boedelscheiding tussen de Nederlandse Antillen en Aruba, de zich op Aruba bevindende afdelingen van de genoemde kredietinstellingen aan het Land Aruba toegewezen. Bij besluit van de Raad van Ministers d.d. [redacted] augustus 1988 is bepaald dat de bezittingen en schulden van zowel de ex-Volkskredietbank Nederlandse Antillen, afdeling Aruba als de ex-Bouwkredietbank Nederlandse Antillen, afdeling Aruba, welke ingevolge de boedel-

scheiding aan Aruba toekomen, per 1 januari 1986 worden overgedragen aan de Volkskredietbank van Aruba.
De inbreng is geschied tegen de waarde welke afgeleid is uit de jaarrekening 1985 van de betreffende banken; hierbij is bepaald dat eventuele correcties in verband met de definitieve afrekening van de boedelscheiding achteraf zullen worden verrekend met het Land Aruba.
De inbreng is deels verrekend met de kapitaalstorting van het Land Aruba ad Afl. 750.000 in de Volkskredietbank van Aruba en deels door opvoering van een achtergestelde lening (aan het Land Aruba) ad Afl. 1.787.658.
In verband met de uitbreiding van het kapitaal van de Volkskredietbank van Aruba per 14 november 1987 (A.B. 1987 no 113) met Afl. 250.000 tot Afl. 1.000.000 is deze achtergestelde lening dienovereenkomstig verlaagd tot Afl. 1.537.658.

Het aangaan van een dergelijke lening ten name van het Land Aruba geschiedt ingevolge artikel V.14 van de Staatsregeling van Aruba niet dan krachtens landsverordening.
Voorzover de ARA bekend heeft de Staten voor het aangaan van deze lening nog geen goedkeuring verleend en de ARA acht het thans hoog tijd om deze zaak alsnog formeel te regelen.

Over genoemde achtergestelde lening wordt 2 1/2% rente 's jaars aan het Land vergoed. Tot nog toe is deze rente echter nog niet aan het Land Aruba betaald; de rentevergoeding wordt in de rekeningcourantschuld (aan het Land Aruba) verwerkt. Deze lening dient in 25 jaar afgelost te worden; hierbij is bepaald dat er in de eerste vijf jaren geen aflossingen zullen plaatsvinden. De in 1991 te vervallen aflossingstermijn ad Afl. 76.883 is op de balans per 31 december 1990 onder de korte termijn schulden opgenomen.
Over de rekeningcourant-schuld wordt door het Land Aruba geen rente in rekening gebracht.

De jaarrekeningen 1986 tot en met 1990 zijn allen voorzien van een voorwaardelijke goedkeurende verklaring hetgeen aangeeft dat de betreffende jaarrekeningen een getrouw beeld geven van de grootte en de samenstelling van het vermogen per balansdatum en het in het

betreffende jaar behaalde resultaat. Uit de toelichting blijkt dat het voortbestaan van de rechtspersoon onzeker is; echter de voortzetting van de ondernemingsactiviteiten wordt niet onmogelijk geächt.
Uit het regeeraccoord 1993-1997 ("Acuerdo di Gobernacion di Sabana Blanco 1993-1997") blijkt dat de regering voornemens is meer inhoud te geven aan de Volkskredietbank van Aruba opdat deze haar diensten aan het volk kan uitbreiden. Hieruit kan worden afgeleid dat de regering niet ongenegen is de Volkskredietbank van Aruba financieel te steunen.

Gebleken is dat de Volkskredietbank van Aruba structureel verlies lijdt, hetgeen o.a. is toe te schrijven aan het over de leningen in rekening gebrachte disconto, dat vastgesteld is bij landsbesluit en sedert jaar en dag niet gewijzigd is geworden, om de steeds hoger wordende kosten te dekken.
De ARA beveelt aan passende maatregelen te nemen opdat de Volkskredietbank van Aruba in ieder geval kostendekkend kan opereren.

Uit de controlerapporten blijkt tenslotte dat de formele overdracht van de als onderpand fungerende onroerende goederen op de hypothecaire geldleningen, die door de ex-Bouwkredietbank van de Nederlandse Antillen, afdeling Aruba zijn verstrekt en per 1 januari 1986 zijn overgedragen aan de Volkskredietbank van Aruba, nog niet heeft plaatsgevonden.
De ARA dringt aan op spoedige oplossing van dit probleem.

12. Onderwijs

12.1 UNIVERSITEIT VAN ARUBA

Bij Landsverordening van 5 september 1988 (A.B. 1988 no 100), houdende voorzieningen met betrekking tot de oprichting en de inrichting van de Universiteit van Aruba (UA) is de UA ingesteld. Deze landsverordening wordt kortweg met de Landsverordening Universiteit van Aruba aangeduid. De UA is een rechtspersoon. Ingevolge artikel 41 letter a van de vorengenoemde landsverordening krijgt de UA jaarlijks een bijdrage van het Land Aruba toebedeeld. In artikel 48 lid 1 van de Landsverordening Universiteit van Aruba is bepaald dat de aan het Land toebehorende, voor de Universiteit bestemde onroerende en roerende zaken, alsmede de door het Land, voor de Universiteit, aangegane verplichtingen op de UA overgaan zonder dat daarvoor een nadere akte wordt gevorderd, dan wel een nadere rechtshandeling behoeft te worden verricht. Voorts is in artikel 48 lid 4 bepaald dat de eerste financiële verantwoording de periode vóór 9 september 1988 betreft.

Het eerste collegejaar betreft 1988/89; daarvoor werden voorbereidingsactiviteiten ondernomen onder de naam Universiteit in oprichting.

In 1992 heeft de ARA de jaarrekeningen ontvangen betreffende de periode vóór 9 september 1988, de periode vanaf 9 september 1988 tot en met 31 december 1988, 1989 en 1990. Deze jaarrekeningen zijn gecontroleerd door de C.A.D. en zijn allen voorzien van een goedkeurende verklaring.

Uit het C.A.D.-rapport "Subsidie-onderzoek m.b.t. Universidad di Aruba over boekjaren 1988/1990" blijkt o.a. dat de bijdrage van het Land in het exploitatie-tekort, per student bedraagt in:

1988: Afl. 1.348
1989: Afl. 6.408
1990: Afl. 10.825

De ARA merkt op dat de stijging in de bijdrage in het exploitatie-tekort, per student explosief stijgt. De vraag die hierbij opkomt

is of het Land Aruba een limiet heeft gesteld aan de bijdrage in het exploitatie-tekort, per student/in totaliteit.
Immers, het in stand houden van de UA is geen doel op zich; de doelstellingen die met de Universiteit worden nagestreefd dienen ook bereikt te worden met daarbij een zo doelmatig mogelijk beslag op middelen. Dit brengt met zich mede dat, indien de kosten de baten (in ruime zin) gaan overtreffen en/of de nagestreefde doelstellingen op een goedkopere manier kunnen worden verwezenlijkt (door bijv. de studenten hun studies elders te laten volgen), niet geschroomd moet worden om passende beleidsmaatregelen te nemen.

12.2 BEVORDERING STUDIE IN HET BUITENLAND

In 1992 is door de C.A.D. een rapport van bevindingen uitgebracht inzake de verantwoording van studieleningen bij Directie Onderwijs en Directie Financiën. Het onderzoek is uitsluitend gericht op de studieleningen, verstrekt aan studenten, die in de Verenigde Staten, in de regio (Venezuela, Colombia, Costa Rica etc.) en Aruba hun studie hebben gevolgd. De aan in Nederland studerenden verstrekte studieleningen zijn bij dit onderzoek buiten beschouwing gelaten omdat de administratie hieromtrent door het Kabinet van de Gevolmachtigde Minister van Aruba in Nederland (Arubahuis) wordt gevoerd. Deze administratie wordt gecontroleerd door VB Accountants.

Er is wegens het ontbreken van voldoende financiële verantwoording geen accountantscontrole toegepast. In het rapport wordt een groot aantal tekortkomingen (niet limitatief) gesignaleerd, waarvan de ARA slechts een samenvatting geeft:

- Er is nog geen Landsverordening Studieleningen; met andere woorden de wettelijke basis voor het verstrekken van studieleningen ontbreekt. Vermeld moet wel worden dat de Minister van Welzijnszaken op 1 juli 1986 machtiging heeft gevraagd aan en verkregen van de Staten tot het verstrekken van studievoorschotten en/of garanderen van studieleningen bij lokale banken ten behoeve van Arubaanse studenten. De Staten heeft hierbij aangedrongen om op korte termijn het verstrekken van studieleningen een definitieve wettelijke basis te geven in de vorm van een Landsverordening; deze is tot op heden niet gekomen.

Naar de ARA heeft begrepen is er bij Ministeriële beschikking d.d. 29 december 1992 een commissie ingesteld met als taakopdracht op korte termijn (onderstreping ARA) een concept-landsverordening betreffende de procedures en voorschriften met betrekking tot het verstrekken, het registreren en het innen van studieleningen voor te bereiden. Deze commissie heeft onlangs (na ruim drie maanden) haar eerste vergadering bijeengeroepen.
De ARA dringt aan om enige voortvarendheid te betrachten opdat het verstrekken van studieleningen zo spoedig mogelijk wettelijk wordt geregeld.

- In een aantal gevallen is geconstateerd dat essentiële stukken (bijv. diploma's/cijferlijsten, voortgangscontrolerapporten) ontbreken in de dossiers die per student worden aangehouden bij de Directie Onderwijs. De studieleningsovereenkomsten worden niet doorlopend genummerd en worden niet in een register vastgelegd.
- Er wordt noch door Directie Onderwijs noch door de Direktie Financiën een administratie bijgehouden waaruit de stand van de verstrekte studielening per student blijkt.
- Er wordt tot dusver geen rente in rekening gebracht; met betrekking tot het vaststellen van het rentepercentage, dat afhankelijk wordt gesteld van de hoogte van het inkomen van de ouders, bestaat onduidelijkheid omtrent de peildatum c.q. peildata.
- De voortgangscontrole op de behaalde studieresultaten en de controle op de afwikkeling van de studieleningen door de Directie Onderwijs laat te wensen over.
- De administratieve organisatie bij de Directie Financiën is niet zodanig dat de volledige, juiste en tijdige afwikkeling van de verzoeken tot terugvordering van de verstrekte leningen (bij voltooiing c.q. afbreken van de studie) wordt gewaarborgd.
- De invordering van de teruggevorderde bedragen door de Ontvanger laat te wensen over.
- Er vindt tussen Directie Financiën en Directie Onderwijs geen afstemming van gegevens plaats.

De ARA kan zich dan ook scharen achter de door de C.A.D. gegeven aanbevelingen met dien verstande dat naar de mening van de ARA de Directie Financiën niet noodzakelijkerwijs belast dient te worden

met het opzetten c.q. bijhouden van de stand van de studieschuld van elke student.

Immers bijv. door het Kabinet der Gevolmachtigde Minister van Aruba te 's-Gravenhage (Arubahuis) wordt voor de in Nederland studerenden een administratie gevoerd waaruit per student de stand van de verstrekte leningen blijkt. Zolang de in Nederland studerende zijn/haar studie niet heeft afgebroken c.q. voltooid lijkt het doelmatiger Arubahuis die toch belast is met de financiële afhandeling van de studieleningen deze administratie te doen bijhouden. Op de volledige, juiste en tijdige verwerking dient de Directie Financiën controle uit te oefenen.

13. Financiën

13.1 LANDSBEDRIJF ONTWIKKELINGSPROJECTEN

Op 13 maart 1992 is het protocol inzake Procedureregels betreffende voorbereiding, indiening, beoordeling, goedkeuring, uitvoering en evaluatie van projecten en programma's in het kader van de ontwikkelingssamenwerking tussen Nederland en Aruba ondertekend door de Minister-President van Aruba en de Minister voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken.

In deze nieuwe procedureregels wordt de ARA niet meer als extern controleur betrokken noch bij de financiële verantwoording noch bij de doelmatigheidscontroles.

De ARA heeft bij brief d.d. 25 juni 1992 de Ministerraad bericht dat zij het betreurt dat zij niet in deze belangrijke beslissing is gekend en heeft hierbij bezwaren geuit tegen atikel 18 en 21 van onderdeel F van vorengenoemde procedureregels, welke als volgt luiden:

Artikel 18 van onderdeel F: De financiële verantwoording en controle

"De accountantscontrole van de uitgaven voor projecten zal geschieden door de Accountantsdienst van Aruba, danwel door externe registeraccountants, die door de Minister van Financiën worden aangewezen, na verkregen overeenstemming met de Minister voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken. Eventuele aanvullingen op de opdracht, alsmede de ontheffingen van hun opdracht zullen op overeenkomstige wijze geschieden."

Artikel 21 onderdeel F: Doelmatigheidscontrole

"De Minister van Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken kan in overleg met de Minister van Financiën ten behoeve van doelmatigheidscontroles of evaluaties van projecten financiële en technische controles doen uitoefenen door personen, voor wie de administratie en de plaatsen van voorbereiding en uitvoering van de desbetreffende samenwerkingsactiviteiten toegankelijk zullen zijn."

Door de wijze waarop laatstgenoemde artikel is geredigeerd zou een en ander zodanig kunnen worden geïnterpreteerd dat dit overleg met de Minister van Financiën vrijblijvend is. De ARA heeft aanbevolen dit artikel zodanig te doen wijzigen dat dit overleg dwingend wordt voorgeschreven.

Naar aanleiding van de brief van de ARA is, na advies ingewonnen te hebben bij de Directie Wetgeving, in de vergadering d.d. 26 augustus 1992 van de Ministerraad besloten voorstellen te doen om artikel 21 van onderdeel F van vorengenoemde procedureregels in die zin te wijzigen, dat de ARA bij uitstek het aangewezen controle-orgaan is om bedoelde controles te verrichten en indien de ARA zulks nalaat de Minister van Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken deze controles kan doen uitoefenen in overeenstemming met de Minister van Financiën.

Voorts valt voor wat de meerjarenplanprojecten betreft op te merken dat het Kabinet van Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken ter kennisneming aan de ARA een kopie van de brief, gericht aan de Minister van Financiën, heeft gestuurd. Hierin wordt medegedeeld dat eerstgenoemde zich genoodzaakt ziet tot terugvordering van de uitgaven voor projecten, die niet onvoorwaardelijk door de controlerende accountants en de Algemene Rekenkamer zijn goedgekeurd, over te gaan tenzij er nadere informatie wordt verstrekt op basis waarvan de bedoelde projecten alsnog worden goedgekeurd. Omdat de voor terugvordering in aanmerking komende bedragen afwijken van het Rekenkamerrapport is door de ARA tekst en uitleg gevraagd. Tot nog toe heeft de ARA geen reactie hierop ontvangen.

Tenslotte valt te melden dat de financiële verantwoording inzake de uitgaven 1990 van de meerjarenplanprojecten door de Minister van Financiën ter controle is aangeboden aan de ARA, welke controle de ARA in de loop van 1993 zal uitvoeren.

13.2 DIRECTIE FINANCIEN

Zoals in het voorwoord reeds vermeld, heeft de C.A.D. een rapport uitgebracht inzake de rekening 1987 van het Land. Hierop is door de C.A.D. geen accountantscontrole toegepast. Als redenen hiervoor worden door de C.A.D. aangevoerd:

- *de geconstateerde tekortkomingen in de administratieve organisatie en interne controle;*
- *de geconstateerde tekortkomingen in de rekening;*
- *het in onvoldoende mate toetsen van de werking van de administratieve organisatie en interne controle door de C.A.D. in 1987;*

- *een volkomen controle zou zeer veel tijd vergen terwijl het volgens de C.A.D. waarschijnlijk het inzicht in de rekening 1987 zoals zij dat thans heeft niet fundamenteel zou verdiepen.*

In het kort komt de C.A.D. naar aanleiding van haar (globale) beoordeling van de rekening 1987 tot de volgende conclusies:

- *aan een aantal voorschriften van de comptabiliteitsverordening is niet voldaan, waaronder het ontbreken van een verklaring op verschillen tussen de begroting en de werkelijke uitgaven en onvangsten.*
- *een tekortschietende administratieve organisatie.*
- *De administratie laat zeer te wensen over, hetgeen tot uiting komt in:*
  - *het ontbreken van specificaties van de posten in de kapitaaldienst resp. kas- en reservedienst.*
  - *onverklaarbare saldi in het financieel grootboek, resp. verschillen tussen de subadministraties (Ontvangsten en Uitgaven) en het grootboek.*
  - *verschillen tussen eindsaldi volgens de rekening 1986 en beginsaldi volgens de rekening 1987.*
  - *verschillen in de financiële verhoudingen zoals gepresenteerd in de rekening 1987 en de rekeningen van overheidsbedrijven en instellingen.*
  - *zeer groot aantal correctieboekingen, hetgeen veroorzaakt wordt door onvoldoende interne controle op juistheid, volledigheid en tijdigheid van de boekingen.*
  - *rommelige archivering, ontbrekende stukken.*

Samenvattend komt de C.A.D. tot de volgende aanbevelingen:

- *Zowel de rekening 1987 als de rekening 1986 op korte termijn uitbrengen en aan de Staten aanbieden, ondanks de geconstateerde tekortkomingen.*
  Motivering hiervoor is dat de actualiteits- en informatiewaarde van deze rekeningen na 5 jaar gering is.
- *Zo spoedig mogelijk de rekeningen over 1988 en 1989 op soortgelijke wijze afwikkelen.*

Ook hier is de actualiteits- en informatiewaarde van deze rekeningen de motivering.

- *Met kracht naar een zo zuiver mogelijke beginbalans per 1 januari 1990 en rekening over 1990 streven. Verschillen tussen de eindpositie per 31 december 1989 en de beginbalans per 1 januari 1990 dienen in een tweede opschoningsrekening te worden verantwoord.*
- *Gezien het belang van de centrale administratie voor het gehele overheidsapparaat, binnen een termijn van bijvoorbeeld drie jaar de centrale administratie bij Directie Financiën naar een zodanig niveau brengen dat aan de comptabiliteitsvoorschriften kan worden voldaan.*
- *Een aantal tekortkomingen op met name administratief uitvoerend niveau, dat op relatief eenvoudige wijze kan worden opgeheven, op korte termijn opheffen.*
- *Eveneens op korte termijn zal een aanvang dienen te worden gemaakt met een herevaluatie van de huidige (administratieve) organisatie, interne controle, verantwoordelijkheden, bevoegdheden, procedures, richtlijnen, werkwijze etc.*
  Aanbevolen wordt om hierbij de hulp in te roepen van (tijdelijke) technische bijstand of een organisatie- & adviesbureau.
  Gelijktijdig zal de kwaliteit van het personeel bij de Directie Financiën verhoogd moeten worden. Hierbij kan gedacht worden aan:
  - *aantrekken van aanvullend midden- en hoger kaderpersoneel;*
  - *kennisoverdracht van de externe deskundigen aan het personeel van de Directie Financiën;*
  - *(organiseren van) cursussen.*

De ARA is het niet eens met de zienswijze van de C.A.D. om op grond van de genoemde redenen controle van de rekening 1987 van het Land achterwege te laten en heeft bij brieven d.d. 8 oktober c.q. 30 november 1992 haar bezwaren geuit c.q. haar standpunt nader toegelicht.

In grote lijnen komen de door de ARA geuite bezwaren hierop neer:

- De ARA is op grond van artikel 24 van de Landsverordening Algemene Rekenkamer (P.B. 1956 no 35, zoals gewijzigd) wel verplicht om de rekeningen van het Land te controleren maar beschikt noch over middelen noch over menskracht om deze controle op een behoorlijke wijze te kunnen uitvoeren. Immers, uitgangs-

punt bij de instelling van de ARA was de personeelsomvang van dit controle-orgaan zo klein mogelijk te houden omdat de ARA, voor wat betreft haar verklaringen, in grote mate steunt op de uitkomsten van de werkzaamheden van de C.A.D. en/of die van accountants, welke controle-opdrachten ten behoeve van de Arubaanse regering hebben uitgevoerd. Uiteraard zal de ARA, daar zij een eigen verantwoordelijkheid heeft tegenover de Staten, zich door aanvullende werkzaamheden ervan overtuigen, dat deze uitkomsten betrouwbaar en volledig zijn.
Deze werkwijze voorkomt kostbare doublures in het controlewerk.

- De ARA is de mening toegedaan dat controle van de rekening van het Land niet achterwege gelaten kan worden op grond van het argument dat deze te tijdrovend is terwijl de informatie- c.q. actualiteitswaarde van de rekening 1987 vijf jaar na dato vrijwel nihil is.
Naar de mening van de ARA wordt dan voorbijgegaan aan een wezenlijk element van de parlementaire democratie. Immers, op basis van de rekening dient de regering verantwoording af te leggen aan de Staten over het gevoerd beleid. Echter, als de Staten een niet gecontroleerde rekening krijgen gepresenteerd, dan hebben zij geen zekerheid dat de verantwoording een getrouw beeld geeft van de werkelijkheid. Op grond van een niet gecontroleerde rekening, kan het gevoerd beleid niet beoordeeld worden; dit heeft tot gevolg dat geen décharge verleend kan worden door de Staten. Met andere woorden het niet controleren van de rekening leidt tot een aantasting c.q. uitholling van de parlementaire democratie. De eerlijkheid gebiedt de ARA te vermelden dat controle van de rekeningen 1986 en 1987 van het Land Aruba zeer waarschijnlijk niet zal leiden tot een goedkeurende verklaring bij de rekeningen.
Een tweede argument om -ondanks de kostbaarheid ervan- toch accountantscontrole toe te passen is de preventieve werking die van controle uitgaat.
- In de rekening 1987 is per saldo een post ad Afl. 87.728.006 opgeschoond, bestaande uit:

* Totaal Uitgaven ad	Afl. 109.663.736
* Totaal Middelen ad	Afl. 21.935.732
* Saldo Opschoningsrekening	Afl. 87.728.004
	===============

De ARA heeft geconstateerd dat bij de Directie Financiën geen op de rekening aansluitende specificaties van de opgeschoonde bedragen aanwezig zijn. Deze post, die materieel is, is dan ook door de ARA niet te beoordelen.

- Voorts heeft de ARA geconstateerd dat in de rekening 1987 fouten zijn geslopen. Of deze fouten materieel zijn zal nader onderzoek moeten uitwijzen.

Naar aanleiding van de eerste brief d.d. 8 oktober 1992, gericht aan de Staten en waarvan o.a. een afschrift is gestuurd naar de Minister van Financiën, heeft de ARA van de Minister van Financiën het verzoek ontvangen om de brieven van de C.A.D. en de Directie Financiën te becommentariëren. Aan dit verzoek is gevolg gegeven bij brief d.d. 30 november 1992, waarvan een afschrift o.a. naar de Staten is verzonden. Aangezien op laatstgenoemde brief van de ARA niet werd gereageerd heeft de ARA bij de Minister van Financiën geïnformeerd of de Minister voornemens is de rekeningen 1986 en 1987 alsnog aan een controle te (doen) onderwerpen. Bij brief d.d. 12 maart 1993 heeft de Minister van Financiën de ARA bericht dat op grond van een in de Ministerraadvergadering d.d. 10 februari jl. genomen besluit, met toepassing van artikel 26 leden 3 en 4 van de Comptabliteitsverordening 1989, een openbaar accountantskantoor is verzocht terzake van vorengenoemde rekeningen een "second opinion" te geven. Omdat de aan het accountantskantoor verstrekte opdracht niet duidelijk uit deze brief blijkt, is aan de Minister van Financiën verzocht om een copie van de verstrekte opdracht aan de ARA te doen toekomen. Tot op heden is hierop geen reactie van de Minister ontvangen, ook niet na een herinneringsbrief.
Van de Staten heeft de ARA tot op heden helemaal geen reactie ontvangen.

13.3 DIRECTIE DER BELASTINGEN

In het hierna volgende overzicht wordt een specificatie gegeven van de invorderbaarstellingen en de ontvangsten (op kasbasis), ontleend aan de administratie van de Ontvanger der Belastingen.
Deze cijfers hebben een voorlopig karakter omdat nog geen accountantscontrole hierop is toegepast. Niet uitgesloten kan worden dat deze cijfers afwijkingen kunnen vertonen met de definitieve cijfers van de gecontroleerde jaarrekening 1992.

*Overzicht 13.3.1: Belastingopbrengsten 1992 * Afl. 1 miljoen*

Belasting	Saldo 31-12-1991	Invorderbaarstellingen [2]	Ontvangsten	Saldo 31-12-1992
1 Inkomstenbelasting	108,3	32,7	18,8	122,2
2 Loonbelasting	38,9	94,6	100,1	33,4
3 Solidariteitsbel.	12,1	1,3	1,8	11,6
4 Winstbelasting	640,6	- 541,5	34,3	64,8
5 Grondbelasting	1,4	3,1	2,8	1,7
6 Gebruiksbelasting	- 0,1	0,0	0,0	- 0,1
7 Logeerbelasting	12,1	9,9	11,0	11,0
8 Casinorechten	16,2	24,3	12,6	27,9
9 Motorrijtuigenbel.	0,0	7,5	7,5	0,0
10 Overdrachtsbel.	0,6	3,0	3,0	0,6
11 Successierechten	1,6	- 0,1	0,8	0,7
12 Zegelbelasting	0,0	3,9	3,9	0,0
13 Boeten en Intrest	3,8	1,3	1,4	3,7
	835,5	- 360,0	198,0	277,5

Ad 1 Inkomstenbelasting

Ten opzichte van 1991 is in 1992 sprake van een daling in de ontvangsten van inkomstenbelasting van 10,0%.

Per 31 december 1992 is het volgende overzicht van de openstaande c.q. achterstandsposten te geven:

	Openstaande posten		Aantal posten		
Belastingjaar	Ultimo 1991	Ultimo 1992	Geregeld 1992	Doelstelling 1992	Achterstand 1992
1986	2.000	1.500	500	2.000	1.500
1987	3.000	2.000	1.000	3.000	2.000
1988	6.000	4.000	2.000	6.000	4.000
1989	16.000	16.000	7.000	15.000	8.000
1990	16.000	16.000	0	0	0
1991	0	16.000	0	0	0
	43.000	48.500	10.500	27.000	15.500

Het niet realiseren van de doelstelling is aan een aantal factoren toe te schrijven o.a. onderbezetting in de leggerafdeling waardoor de oplevering niet optimaal geschiedde, meer aandacht aan opleiding van personeel.

Met betrekking tot de heffing van inkomstenbelasting dient te worden vermeld dat de ontwerp-Landsverordening gedeeltelijk separate belastingheffing gehuwde vrouw ter goedkeuring is aangeboden aan de Staten. Verwacht wordt dat deze landsverordening met terugwerkende kracht tot en met 1 januari 1990 van toepassing zal worden verklaard, hetgeen repercussies heeft voor het niveau

[2] Saldo van aanslagen, afdrachten op aangifte en afboekingen wegens oninbaarheid.

van de ontvangsten inzake inkomstenbelasting. Immers, door invoering van deze landsverordening wordt de progressiviteit, veroorzaakt door optelling van twee inkomens (van man en vrouw), teniet gedaan. In afwachting van de invoering van vorengenoemde landsverordening wordt de regeling van de inkomstenbelasting-aangiften van 1990 en volgende jaren aangehouden.

Ad 2 Loonbelasting

In 1992 is een stijging van 8,2% ten opzichte van 1991 te constateren in de ontvangsten inzake loonbelasting.
Dit heeft enerzijds te maken met de toename van het aantal (buitenlandse) werknemers; anderzijds is een deel van deze stijging ook toe te schrijven aan de algemene verhoging van de ambtenaren-salarissen en het weer in ere herstellen van de vakantie-uitkering voor ambtenaren in 1992.

Ad 3 Solidariteitsbelasting

Soldariteitsbelasting wordt tegelijkertijd met de regeling van de inkomstenbelasting geheven.
De ontvangsten inzake solidariteitsbelasting zullen aanhouden totdat het belastingjaar 1989, voor wat de inkomstenbelasting betreft, geheel is geregeld.

Ad 4 Winstbelasting

Zoals in het jaarverslag 1991 reeds is vermeld, was in het openstaande bedrag ultimo 1991 een bedrag ad Afl. 577.000.000,00 begrepen, betrekking hebbend op aanslagen die werden opgelegd aan de in 1985 gesloten olieraffinaderij LAGO. Hangende de aangespannen beroepsprocedure is de invordering van dit bedrag opgeschort. In 1992 is hieromtrent een uitspraak gedaan. Dit heeft geleid tot negatieve aanslagen.

Gebleken is tijdens de bespreking met de Direktie der Belastingen dat de doelstelling om alle aangiften tot en met 1988 in 1992 te regelen is gerealiseerd.
Ten opzichte van 1991 is er sprake van een daling in ontvangsten van winstbelasting van 23,8%. Rekening houdend met het feit dat in 1991 Afl. 8 miljoen winstbelasting is ontvangen die normaliter in 1990 zou zijn ontvangen, is er in 1992 Afl. 2.7 miljoen minder

ontvangen dan in 1991, oftewel een daling van 7%.

Ad 5 Grondbelasting

In 1992 zijn de aanslagen met betrekking tot het belastingjaar 1989 opgelegd. Het opleggen van aanslagen is niet verlopen volgens planning. Immers, het was de bedoeling geweest om in 1992 de achterstand in de heffing van grondbelasting tot en met het belastingjaar 1991 in te halen.

Ad 6 Gebruiksbelasting

In 1992 is het te verwaarlozen bedrag ad Afl. 1.600 ontvangen inzake gebruiksbelasting. De ARA is verheugd te vernemen dat de gebruiksbelasting met terugwerkende kracht tot en met 1 januari 1986 is afgeschaft.

Ad 7 Logeerbelasting

Deze belasting dient maandelijks op aangifte te worden afgedragen. Het tarief bedraagt 5% van de door de hotels behaalde omzet. De ontvangsten inzake logeerbelasting bedroegen voor het belastingjaar 1992 Afl. 11.000.000,00 (1991: Afl. 9.900.000,00).
De logeerbelastingontvangsten vertonen een stijgende lijn maar lopen niet parallel aan de groei van het aantal overnachtingen, hetgeen ook blijkt uit het volgende overzicht.

Jaar	Totaal aantal overnachtingen (niet privé)	Totaal ontvangen Logeerbelasting in Afl.	Gemiddeld per overnachting in Afl.
1986	1.100.314	2.800.000	2,54
1987	1.355.302	3.700.000	2,73
1988	1.708.195	6.000.000	3,51
1989	2.014.543	6.400.000	3,18
1990	2.501.944	7.400.000	2,96
1991	2.954.345	9.900.000	3,35
1992	3.166.650	11.000.000	3,47

Ten opzichte van 1991 zijn de ontvangsten inzake logeerbelasting met 11,1% toegenomen.

Ad 8 Casinorechten

Bij de casinorechten kan een relatie worden gelegd tot het totaal aantal toeristen. Het volgende overzicht kan dan worden vervaardigd.

Jaar	Totaal aantal toeristen	Totaal ontvangen casinorechten in Afl.	Gemiddelde ontvangst per toerist in Afl.
1986	180.956	4.000.000	22,10
1987	231.650	4.800.000	20,72
1988	277.973	4.200.000	15,11
1989	344.336	4.700.000	13,65
1990	432.762	5.800.000	13,40
1991	501.324	9.100.000	18,15
1992	541.714	12.600.000	23,26

Volgens de Directie der Belastingen is deze stijging in de ontvangsten inzake casinorechten voornamelijk toe te schrijven aan de preventieve werking van controle.

Ad 9 Motorrijtuigenbelasting

De ontvangsten inzake motorrijtuigenbelasting is in 1992 met 7,1% toegenomen ten opzichte van 1991.
Aangezien de controle op de juiste toepassing van de klasse-indeling moeilijk is te verwezenlijken is door de Ontvanger der Belastingen een voorstel gedaan om tot afschaffing van de klasse-indeling over te gaan. Tevens is een voorstel gedaan om tot afschaffing van deze belasting over te gaan onder gelijktijdige verhoging van de benzine-accijns ter compensatie. Deze voorstellen zijn in behandeling genomen en vormen het onderwerp van studie.
Tenslotte kan herhaald worden hetgeen in vorige jaarverslagen is gesteld betreffende de motorbootbelasting. Aangezien deze belasting nog steeds niet wordt geheven zal moeten worden overgegaan tot heffing van de belasting dan wel tot intrekking van de desbetreffende verordening. Gezien de heffingsproblemen (er kan niet geheven worden indien geen aangifte wordt gedaan) en de controlemogelijkheden beveelt de ARA aan deze belasting af te schaffen.

Ad 10 Overdrachtsbelasting

Het nog openstaande bedrag van Afl. 600.000,00 betreft de door een notariskantoor geïnde doch niet afgedragen overdrachtsbelasting.

Ad 11 Successierechten

Ten opzichte van 1991 zijn de in 1992 ontvangen successierechten met 60% gedaald.

Ad 12 Zegelbelasting

De ontvangsten inzake zegelbelasting is in 1992 met 44% gestegen ten opzichte van 1991.

Overzicht der belastingontvangsten

Hierna volgt een overzicht, waarin het verloop van de belangrijkste belastingontvangsten (op kasbasis) van het Land Aruba zijn weergegeven. Deze gegevens zijn ontleend aan de administratie van de Ontvanger der Belastingen.

Overzicht 13.3.2: Belastingontvangsten 1992 * Afl. 1 miljoen

Belastingsoort	Werkelijke ontvangsten 1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	Begrote ontvangst 1992	Versch. werk.vs begr. ontv. 1992
A Bel. op inkomen:									
1 Inkomstenbel.	15,9	14,5	22,0	26,2	25,3	20,9	18,8	23,5	- 4,7
2 Loonbelasting	51,6	51,6	58,4	71,7	89,1	92,5	100,1	96,0	4,1
3 Solidariteitsbel.	26,7	29,5	20,8	2,8	1,9	1,1	1,8	0,0	1,8
Sub-totaal A	94,2	95,6	101,2	100,7	116,3	114,5	120,7	119,5	1,2
B Bel. op Econ. Act.:									
1 Winstbelasting	24,4	19,7	19,9	23,3	17,4	45,0	34,3	33,0	1,3
2 Logeerbelasting	2,8	3,7	6,0	6,4	7,4	9,9	11,0	11,0	0,0
3 Casinorechten	4,0	4,8	4,2	4,7	5,8	9,1	12,6	10,0	2,6
Sub-totaal B	31,2	28,2	30,1	34,4	30,6	64,0	57,9	54,0	3,9
C Invoerr. en Accijns:									
1 Invoerrechten	20,1	28,3	36,2	42,2	51,0	57,5	63,5	53,0	10,5
2 Acc. min. oliën	15,9	25,6	28,6	27,3	26,7	34,9	37,3	32,0	5,3
3 Acc. gedistill.	5,0	6,2	5,8	7,4	7,3	8,5	8,5	7,5	1,0
4 Accijns op bier	3,9	6,1	8,4	9,9	12,4	15,1	16,1	14,0	2,1
5 Accijns op tabak	4,8	3,4	4,7	5,2	6,1	8,6	9,2	8,5	0,7
6 Doorvoerzegels	1,1	1,1	1,4	2,1	2,4	3,5	4,4	2,5	1,9
Sub-totaal C	50,8	70,7	85,1	94,1	105,9	128,1	139,0	117,5	21,5
D Overige belastingen:									
1 Grondbelasting	2,2	2,0	2,7	2,5	3,0	2,8	2,8	5,0	- 2,2
2 Motorrijt.bel.	5,7	5,0	5,4	5,8	6,5	7,0	7,5	7,2	0,3
3 Zegelbelasting	0,7	2,1	2,1	2,1	2,3	2,8	3,9	2,5	1,4
4 Overdrachtsbel.	1,2	1,7	1,7	4,3	3,2	2,4	3,0	3,0	0,0
5 Gebruiksbelasting	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
6 Successierechten	0,7	0,2	0,6	0,2	1,1	2,0	0,8	1,0	- 0,2
Sub-totaal D	10,6	11,0	12,5	14,9	16,1	17,0	18,0	18,7	- 0,7
Totaal-generaal	186,8	205,5	228,9	244,1	268,9	323,6	335,6	309,7	25,9

De procentuele groei van de totale belastingontvangsten ten opzichte van het voorgaande jaar bedroeg vanaf 1986 als volgt:

Jaar	Procentuele groei
1987:	10,0%
1988:	11,4%
1989:	6,6%
1990:	10,2%
1991:	20,3%
1992:	3,7%

Uitspraak rechtszekerheidsbeginsel, vertrouwensbeginsel

Het betreft een uitspraak van de Raad van Beroep inzake aanslagoplegging elf jaar na het indienen van een aangifte door belastingplichtige. De Raad vernietigt de uitspraak van de Inspecteur en de opgelegde aanslag op grond van de volgende overwegingen, zoals dit is samengevat in het Tijdschrift voor Antilliaans Recht en Justitia[3]:

"Het rechtszekerheidsbeginsel brengt mee, dat een belastingplichtige niet bij voortduring in het onzekere blijft verkeren omtrent zijn verplichtingen jegens de overheid.
Bij gebreke aan een wettelijke regeling omtrent de termijn voor het opleggen van een primitieve aanslag dient te worden gezien naar de omstandigheden van het geval.
Wanneer aangifte is gedaan onder overlegging van jaarstukken, moet de belastingplichtige erop kunnen vertrouwen dat de Inspecteur binnen vijf jaren een beslissing heeft genomen over al dan niet opleggen van een aanslag".

Welk effect deze uitspraak heeft gehad op de belastingopbrengsten nadien heeft de ARA nog niet onderzocht.

13.4 ALGEMEEN PENSIOENFONDS ARUBA

Reeds in haar jaarverslag 1990 heeft de ARA melding gemaakt van het feit dat zij de jaarrekeningen van het Algemeen Pensioenfonds van Aruba (A.P.F.A.) niet heeft ontvangen. De Minister van Financiën heeft hierop gereageerd door te stellen dat de jaarrekeningen van A.P.F.A. pas beschikbaar zullen komen nadat de boedelscheiding van het Algemeen Pensioenfonds van de Nederlandse Antillen via de Onderlinge Regeling tot stand zal zijn gekomen. Inmiddels zijn bijna twee jaren verstreken en er is nog geen zicht op wanneer de boedelscheiding zal zijn afgerond. Daarom heeft de ARA onlangs de

---

[3] Tijdschrift voor Antilliaans Recht en Justitia, le kwartaal 1991, blz 103-106.

A.P.F.A. verzocht de concept-jaarrekeningen, die gereed schijnen te zijn, aan haar ter inzage te verstrekken. Als reactie hierop heeft de ARA de concept-jaarrekeningen 1986 tot en met 1989 (met betrekking tot zowel het Algemeen Pensioenfonds van Aruba als het Gouvernements Werkliedenfonds van Aruba) ontvangen.

13.5 REACTIE VAN DE MINISTER

De Minister heeft de volgende reactie gegeven:
"Zoals verzocht, heb ik het concept-jaarverslag 1992 van de ARA doorgenomen en kan het volgende inzake het deel, dat mijn ministerie betreft, aan u als commentaar aanbieden:

Landsbedrijf Ontwikkelingsprojecten (L.O.P.)
Ik kan mij verenigen met de mening van de Directeur van het L.O.P. en de ARA inzake het feit dat de ARA als controle-orgaan moet worden aangewezen in de procedureregels.

Directie Financiën
Het commentaar van de ARA inzake de consequenties van het niet toepassen van accountantscontrole op de jaarrekeningen dat "wordt voorbijgegaan aan een wezenlijk element van de parlementaire democratie" is overbodig. De regering acht het zeker noodzakelijk om zoveel mogelijk alle middelen die tot haar bschikking staan, te gebruiken om de jaarrekeningen zodanig te presenteren dat zij deugdelijk gcontroleerd kunnen worden.
Voor wat betreft de geconstateerde tekortkomingen bij de Directie Financiën bent u al op de hoogte dat er inmiddels stappen ondernomen zijn om met behulp van technische bijstand te komen tot een proces van reorganisatie.

Directie Belastingen
Ik kan mij eveneens verenigen met het commentaar van de Directeur der Directie Belastingen in zijn brief d.d. 3 augustus 1993 (zie bijlage).
Gaarne verzoek ik u om het commentaar in bovengenoemde brief in het jaarverslag te verwerken."

13.6 WEERWOORD ALGEMENE REKENKAMER

De brief van de Directie der Belatingen, waarnaar de Minister van Financiën, refereert heeft de ARA op 1 september jl. en dus niet tijdig bereikt. Desalniettemin heeft de ARA -voorzover sprake van terechte opmerkingen- de tekst aangepast.

14. Geldleningen

Krachtens artikel 34 lid 1 van de Landsverordening Algemene Rekenkamer (P.B. 1956 no 35, zoals gewijzigd) zijn de Minister van Financiën en de regering verplicht aan de Algemene Rekenkamer mededeling te doen van alle geldleningen, ten laste of onder waarborg van het Land aangegaan.

Artikel 34 lid [redacted] van vorengenoemde landsverordening bepaalt dat de stukken, opgemaakt ten bewijze van de verplichtingen van het Land als bedoeld in het eerste lid, op straffe van nietigheid dienen te zijn voorzien van een bewijs van registratie, door of namens de Algemene Rekenkamer aan te brengen.

Zoals in de voorgaande jaarverslagen van de ARA is gesignaleerd wordt aan het gestelde in artikel 34 van de Landsverordening Algemene Rekenkamer niet voldaan. Bij brief d.d. 21 februari 1991 is een overzicht verstrekt van de nog niet geregistreerde geldleningen aan zowel de Minister-President als de betrokken diensten met het verzoek de originele geldleningsovereenkomsten alsnog ter registratie aan te bieden dan wel mede te delen waarom de registratie niet kan plaatsvinden. Slechts één van de tot dan toe (in totaal negen) niet geregistreerde geldleningsovereenkomsten is als gevolg hiervan ter registratie aangeboden.
De overige betrokken diensten -met uitzondering van de Directie Financiën, die pas in 1992 reageert- lieten toen weten niet in het bezit te zijn van de opgevraagde geldleningsovereenkomsten.
Bij kopiebrief d.d. 21 april 1992 van de Direktie Financiën is de ARA op de hoogte gesteld van het nogmaals opvragen van de originele geldleningsovereenkomsten bij de betrokken diensten.

Tot op heden hebben deze verzoeken niet het gewenste resultaat opgeleverd. In 1992 is geen enkele geldleningsovereenkomst ter registratie aangeboden aan de ARA.

De ARA kan, gezien het feit dat de geldleningsovereenkomsten niet aan haar ter registratie worden aangeboden en gezien de achter-

standen in het opmaken van de jaarrekening en de controle hiervan, niet een betrouwbaar overzicht produceren van de aangegane geldleningen (met name de binnenlandse leningen leveren problemen op) en het verloop ervan in 1992.

Ten aanzien van de schatkistpromessen merkt de ARA op dat bij Landsbesluit d.d. 8 juli 1987 no 1 -met het oog op de financiering van een op korte termijn te verwachten liquiditeitstekort- is besloten tot het aangaan van een geldlening tot een maximumbedrag van Afl. 20.000.000 in de vorm van schatkistpromessen (looptijd van 3 maanden). Sedertdien is -nagenoeg- doorlopend sprake geweest van een geldlening in de vorm van schatkistpromessen met steeds een looptijd van 3 maanden. Het maximumbedrag van deze geldlening is bij Landsbesluit d.d. 14 januari 1988 verhoogd tot Afl. 25.000.000; bij Landsbesluit d.d. 8 april 1988 verhoogd tot Afl. 30.000.000 en bij Landsbesluit d.d. 12 oktober 1988 verhoogd tot Afl. 32.000.000.

Hieruit kan worden afgeleid dat er in feite sprake is van een lange termijn financieringsbehoefte, welke met korte termijn krediet wordt gefinancierd. Dit is in strijd met artikel 8 lid 1 (hoofdstuk III) van de Landsverordening schatkistpapier (A.B. 1987 no 3) dat bepaalt:

Tot de uitgifte van schatkistpromessen kan door de regering worden besloten met het oog op de financiering van tijdelijke liquiditeitstekorten.

Voorts wil de ARA erop wijzen dat artikel V.14 van de Staatsregeling van Aruba bepaalt dat het aangaan van een geldlening ten name of ten laste van het land niet geschiedt dan krachtens landsverordening. Voorzover de ARA bekend, zijn de volgende geldleningen aangegaan zonder goedkeuring van de Staten:

Leningen	Ten behoeve van	Bedrag
A.P.F.A.	Air Aruba	Afl. 5.000.000
11% A.P.F.A. 1987	Gebouw Paardenbaaistraat ca.	Afl. 10.000.000
10,5% C.M.B. 1988	Panden Wilhelminastraat, Oranjestraat en Zoutmanstraat	Afl. 3.000.000
12% ABN 1991	Waterplant # 5	Afl. 2.200.000

De ARA dringt erop aan alsnog goedkeuring aan de Staten te vragen, opdat de geldleningsovereenkomsten kunnen worden geformaliseerd.

Tenslotte beveelt de ARA aan de Landsverordening van 24 juni 1991 houdende machtiging tot het aangaan van een geldlening in verband met de verbetering van de faciliteiten op de Aeropuerto Internacional Reina Beatrix in te trekken nu de geldleningsovereenkomst met Caribbean Mercantile Bank N.V. ter dekking van de voorgefinancierde kosten van de onderhavige uitbreidingswerkzaamheden niet meer zal worden gesloten in verband met de aflossing in 1992 van de voorgefinancierde kosten uit eigen middelen.

Afb. 9: Kantoorgebouw Paardenbaaistraat

15. Garanties

Artikel 34 van de Landsverordening Algemene Rekenkamer (P.B. 1956 no 35) is eveneens van toepassing op geldleningen onder waarborg van het Land aangegaan.
Desalniettemin is in 1992 geen enkele gegarandeerde geldlening ter registratie aangeboden aan de ARA; ook niet de gegarandeerde geldleningen waarvan de ARA reeds in haar jaarverslag 1991 melding heeft gemaakt.
De ARA heeft onlangs weer een poging ondernomen om de originele stukken ter registratie aangeboden te krijgen.

Wegens gebrek aan voldoende betrouwbare informatie heeft de ARA geen overzicht kunnen maken van de stand van zaken met betrekking tot de gegarandeerde geldleningen.

In 1992 heeft de ARA inzake de garanties de volgende rapporten ontvangen:
1) Mr. B.W. Biesheuvel, Mr. C.W. van Agtmaal en Mr. B.D. Wubs: Nota hotelproblematiek;
2) Rapportage inzake onderzoek garanties hotelprojecten betreffende Beta Hotel Enterprises N.V.;
3) Rapportage inzake onderzoek garanties hotelprojecten betreffende:
   * Plantation Bay Beach Resort & Casino N.V.;
   * Eagle Beach Hotel N.V..

De onder punt 2 en 3 genoemde rapporten zijn opgesteld door rijksaccountants die op verzoek van de Arubaanse regering bijstand hebben verleend bij de onderzoeken naar de problemen rondom de verleende overheidsgaranties aan diverse hotelprojecten.
Volledigheidshalve zij vermeld dat het onder punt 2 vermelde rapport door één van deze rijksaccountants is opgesteld.
Tot de onderzochte projecten behoort ook het hotelproject Golden Tulip Hotel van Dutchco N.V..
De ARA heeft niet de beschikking gekregen over het door de rijksaccountants uitgebracht rapport inzake Golden Tulip Hotel, ook

niet na uitdrukkelijk verzoek dit rapport aan de ARA ter inzage te verstrekken.

Uit de uitgebrachte rapporten blijkt dat er nogal wat vraagtekens kunnen worden gezet bij de gang van zaken bij het verlenen van garanties en bij de financiële verantwoordingen van de desbetreffende hotelprojecten. Ter illustratie hiervan worden enkele passages met betrekking tot het verlenen van de garantie ten behoeve van hotelprojecten uit het rapport inzake het Beta Hotel geciteerd:

Afb. 10: Beta Hotel

Beta Hotel Enterprises is op 19-03-1987 opgericht. Vrijwel gelijktijdig (20-03-1987) spreekt de Arubaanse overheid haar intentie uit om de lening door de Italian International Bank te Londen aan Beta te garanderen. Kort daarna (24-03-1987) sluit Beta met Sicel SpA een "turn-key" contract voor de bouw van het bovenbedoelde hotel af.

Op 15-05-1987 doet Exen aan Beta Hotel Enterprises een aantal exemplaren toekomen van de "feasibility study"; op 20-05-1987 wordt een exemplaar doorgestuurd aan de Directie Financiën.
Op basis van welk stuk de Arubaanse regering op 20-03-1987 haar intentie tot het verlenen van de garantie heeft uitgesproken is mij (één der rijksaccountants: aanvulling ARA) niet bekend.

Op 22-01-1988 doet de Directie Financiën aan de Minister van Financiën een nota toekomen betreffende het garantiebeleid in het algemeen en de garantie voor Beta in het bijzonder. In deze nota wordt een aantal punten gesignaleerd. Vraagtekens worden gezet bij het nut van een evaluatie door de Directie Financiën omdat zij de betreffende bescheiden pas op 11-01-1988 hebben gekregen met het verzoek deze in één week te evalueren, terwijl de garantieverlening door gedane toezeggingen reeds een "fait accompli" zou zijn.
Tevens benadrukt de schrijver van deze notitie dat de garanties ten behoeve van hotelprojecten een groot beslag op de beperkte middelen van het land Aruba dreigen te leggen. Ter illustratie wordt aangevoerd dat in de afgelopen twee jaar het Land Aruba voor US$ 207.196.600 (Afl. 372.953.900) aan latente verplichtingen op zich heeft genomen (excl. rente), terwijl voor 1988 de totale overheidsinkomsten omstreeks de Afl. 478.600.000 zullen bedragen.

De ARA acht een dergelijke gang van zaken bij het verlenen van garanties afkeurenswaardig. In verband met nader onderzoek naar de financiële verantwoordingen van de hotelprojecten zal de ARA nog niet inhoudelijk op deze rapporten ingaan.

16. Personeelssamenstelling en -uitgaven

16.1 ALGEMEEN

Om een indruk te geven van het verloop van de totale personeelsuitgaven, het aantal personeelsleden en bevorderingen zal de ARA, evenals in voorgaande jaren, een overzicht in dit jaarverslag opnemen met de voorlopige cijfers, welke ontleend zijn aan de salarisadministratie van de Directie Financiën, voor wat de Algemene Dienst betreft, en aan de salarisadministraties van de overheidsbedrijven en overige overheidsinstellingen.
Deze voorlopige cijfers dienen nog in het kader van de jaarrekeningcontrole getoetst te worden, zodat de ARA niet kan uitsluiten dat er verschillen kunnen zijn met de definitieve jaarrekeningcijfers.

Bij vorengenoemde toetsing zal o.m. gebruik worden gemaakt van de door de Directie Personeel en Organisatie (D.P.O.) bijgehouden personeelsadministratie. De thans handmatig gevoerde personeelsadministratie biedt niet de mogelijkheid om op een snelle en doeltreffende wijze de stand van het aantal ambtenaren ultimo 1992 te bepalen.
Medio 1992 is laatstgenoemde dienst gestart met een automatiseringsproject, dat ertoe zal leiden dat de personeelsgegevens met behulp van de computer zullen worden verwerkt. In verband hiermede heeft een organisatorische inventarisatie plaatsgevonden van de bij de diensteenheden werkzame personen.
Verwacht wordt dat D.P.O. medio 1994 kan beschikken over een geheel bijgewerkt personeelsbestand.

16.2 PERSONEELSUITGAVEN

Het verloop van de aan de salarisadministratie van de Directie Financiën, overheidsbedrijven en overige overheidsinstellingen ontleende totale personeelsuitgaven worden in twee overzichten weergegeven t.w.:

A De algemene dienst en de overheidsbedrijven Water- en Energiebedrijf (W.E.B.), Luchthavendienst (L.H.D.), Dienst Openbare Werken (D.O.W.) en Landsbedrijf Ontwikkelingsprojecten (L.O.P.).

B Overige instellingen waar ambtenaren werkzaam zijn, SETAR, Sociale verzekeringsbank (S.V.B.), Volkskredietbank van Aruba, Algemeen Pensioenfonds van Aruba (A.P.F.A.) en Aruba Ports Authority (A.P.A.) N.V., hierna te noemen semi-overheidsinstellingen.

Tabel 16.1: Personeelskosten Algemene dienst/overheidsbedrijven (Afl. 1.000.000)*

Omschrijving	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992
Bezoldiging/lonen	93,7	99,0	99,2	100,5	108,1	113,0	133,1
Overwerk	3,4	4,7	7,3	8,7	11,9	11,7	11,2
Toelagen	2,7	3,5	3,0	3,1	3,4	3,0	3,0
Overige uitkering	1,4	0,7	1,7	1,8	1,8	2,8	3,1
Kindertoelagen	2,4	2,5	2,4	2,2	2,2	2,6	2,9
Comp. AOV/AWW	4,0	4,1	4,1	4,6	4,8	5,2	6,1
Geneesk. behand.	6,4	6,1	6,0	6,3	6,6	6,7	8,1
Pensioenbijdragen	10,6	10,7	10,9	12,0	12,9	13,6	21,9
Vakantie-uitkering	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	10,2
Kerstbonus	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,5
Subtotaal	124,6	131,3	134,6	139,2	151,7	158,6	200,1
VUT-uitkeringen	0,0	0,0	4,6	13,6	8,5	3,8	1,8
Totaal	124,6	131,3	139,2	152,8	160,2	162,4	201,9

De groei van de uitgaven van het personeel, dat nog actief aan het arbeidsproces bij de Algemene Dienst en overheidsbedrijven deelneemt, ten opzichte van het voorgaande jaar is als volgt:

Jaar	Groei t.o.v. voorgaande jaar
1986	
1987	5,4%
1988	2,5%
1989	3,4%
1990	9,0%
1991	4,5%
1992	26,2%

De totale groei van de personeelsuitgaven (exclusief V.U.T.-uitkeringen) in de periode 1986 tot en met 1992 bedraagt 60,6%.

De stijging van de <u>totale personeelsuitgaven</u> (exclusief V.U.T.-uitkeringen) van 26,2% ten opzichte 1991 is deels toe te schrijven aan de algemene salarisverhoging die begin 1992 is toegekend, het weer in ere herstellen van de vakantiegelduitkering en deels aan een stijging van het aantal personeelsleden. Ook de stijging in de pensioenbijdragen, welk bedrag op een schatting berust omdat de

definitieve afrekening ten tijde van het opmaken van het jaarverslag nog niet bekend was, is opmerkelijk en houdt verband met de invoering van een gelijke status voor het overheidspersoneel in vaste dienst (A.B. 1992 no 45 en no 108) met terugwerkende kracht tot en met 1 augustus 1990.

Opmerkelijk is de enorme stijging in de uitgavenpost bezoldigingen/lonen terwijl de post overwerk nauwelijks is gedaald. Bij brief d.d. [redacted] april jl. heeft de ARA haar bezorgdheid geuit aan de Ministerraad over deze ontwikkeling. Terwijl de post bezoldigingen in 1992 o.a. als gevolg van het aantrekken van personeel op grote schaal met ruim Afl. 20 miljoen is toegenomen ten opzichte van 1991 daalt de post overwerk slechts met Afl. 0,5 miljoen ten opzichte van 1991. Redelijkerwijs mag verwacht worden dat de post overwerk daalt tot nihil dan wel in ieder geval fors afneemt indien op grote schaal personeel in dienst wordt genomen.

Voorts heeft de ARA geconstateerd dat nog altijd in strijd met de bestaande overwerkregelingen wordt gehandeld en dringt daarom nogmaals aan maatregelen te nemen teneinde misstanden te voorkomen en om meer greep te krijgen op de post overwerk.

Om een indicatie te geven van het verloop van de gemiddelde salarisuitgaven van het actief werkzame personeel (dus exclusief de V.U.T.-'ers) is aan de hand van de werkelijke personeelsuitgaven (exclusief de bezoldiging en andere uitgaven ten behoeve van de Ministers en Statenleden) en de aantallen ambtenaren ultimo van de desbetreffende jaren een globale berekening gemaakt van de gemiddelde (personeels)uitgaven per ambtenaar. Aangezien de ARA niet beschikt over de aantallen personeelsleden ultimo 1986 en 1987 kon de berekening slechts vanaf 1988 worden gemaakt.
De globale gemiddelde personeelsuitgaven per ambtenaar zijn als volgt:

Jaar	Werkelijke personeelsuitgaven	Aantal ambtenaren	Gemiddelde personeelsuigaven
1988	Afl. 131.600.000	3775	Afl. 34.860
1989	Afl. 136.200.000	3578	Afl. 38.070
1990	Afl. 148.700.000	3718	Afl. 40.000
1991	Afl. 155.600.000	3880	Afl. 40.100
1992	Afl. 197.100.000	4241	Afl. 46.470

Geconcludeerd moet worden dat de stijging in de gemiddelde uitgaven per ambtenaar fors is.

Als de werkelijke personeelsuitgaven tegenover de begrote worden gesteld dan ontstaat het volgende beeld van de begrotingsoverschrijdingen:

Jaar	Begrote personeelsuitgaven	Werkelijke personeelsuitgaven	Afwijkingen t.o.v. begroting
1988	Afl. 125.000.000	Afl. 139.200.000	-Afl. 14.200.000
1989	Afl. 133.400.000	Afl. 152.800.000	-Afl. 19.400.000
1990	Afl. 146.300.000	Afl. 160.200.000	-Afl. 13.900.000
1991	Afl. 149.100.000	Afl. 162.400.000	-Afl. 13.300.000
1992	Afl. 173.800.000	Afl. 201.900.000	-Afl. 28.100.000

Tabel 16.2: Personeelskosten Semi-overheidsinstellingen (Afl. 1.000.000)*

Omscrhrijving	1988	1989	1990	1991	1992
Bezoldiging/lonen	9,7	9,1	10,5	11,3	13,6
Overwerk	0,8	1,4	1,3	1,4	1,6
Toelagen	0,3	0,3	0,3	0,2	0,2
Overige uitkering	0,2	0,1	0,1	0,5	1,1
Kindertoelagen	0,2	0,2	0,2	0,3	0,3
Comp. AOV/AWW	0,4	0,5	0,5	0,6	0,8
Geneesk. behand.	0,8	0,6	0,6	0,6	0,6
Pensioenbijdragen	0,9	1,0	1,1	1,3	1,6
Vakantie-uitkering	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0
Kerstbonus	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1
Subtotaal	13,3	13,2	14,6	16,2	20,9
VUT-uitkeringen	0,4	2,2	0,3	0,2	0,1
Totaal	13,7	15,4	14,9	16,4	21,0

Ook hier doet zich net als bij de overheidssector een -weliswaar iets gematigdere- stijging van de totale personeelskosten c.q. gemiddelde kosten per personeelslid voor. De globale gemiddelde personeelskosten in de semi-overheidssector bedragen:

Jaar	Werkelijke personeelskosten	Aantal personeelsleden	Gemiddelde personeelskosten
1988	Afl. 13.300.000	390	Afl. 34.100
1989	Afl. 13.200.000	377	Afl. 35.010
1990	Afl. 14.600.000	422	Afl. 34.600
1991	Afl. 16.200.000	447	Afl. 36.240
1992	Afl. 20.900.000	502	Afl. 41.630

16.3 AANTAL PERSONEELSLEDEN

Omdat het tot dusver niet mogelijk bleek om van de D.P.O. een juist overzicht te verkrijgen van het aantal werknemers dat in dienst is

van de overheid heeft de ARA aan de hand van de betaalsrollen van december een inventarisatie van het aantal personeelsleden ultimo van het jaar gemaakt. Dit houdt in dat in deze telling personeelsleden die pas aan het eind van het jaar in dienst zijn getreden niet op de betaalsrol voorkomen. Deze personeelsleden, die bij wijze van voorschot per mandaat worden uitbetaald zijn, relatief gezien, een kleine groep.
Een aantal personeelsleden dat wel in dienst is maar om de een of andere reden geen salaris ontving is in de volgende overzichten niet meegeteld. Het gaat hier om een relatief klein aantal personen, die voornamelijk verlof buiten bezwaar genieten.

In het hiernavolgende overzicht is geen onderscheid meer gemaakt tussen ambtanaren, arbeiders en werksters, aangezien dit onderscheid is komen te vervallen.

Tabel 16.3: Aantal personeelsleden

Omschrijving	Ultimo 1988		Ultimo 1989		Ultimo 1990		Ultimo 1991		Ultimo 1992	
OVERHEID										
Algemene dienst	2.611		2.669		2.797		2.958		3.245	
Onderwijzend pers. (openbaar)	245		245		256		260		266	
L.H.D.	135		132		150		151		184	
D.O.W.	515		319		236		233		279	
W.E.B.	269		213		279		273		261	
L.O.P.	-		-		-		5		6	
Sub-totaal		3.775		3.578		3.718		3.880		4.241
SEMI-OVERHEID										
SETAR	274		258		337		353		398	
A.P.A.	63		59		12		12		10	
S.V.B.	47		46		52		55		63	
Volkskredietbank	[illegible]		6		8		9		9	
A.P.F.A.	0		8		13		18		22	
Sub-totaal		390		377		422		447		502
TOTAAL		4.165		3.955		4.140		4.327		4.743

De werknemers van het W.E.B. zijn slechts voor vergelijkingsdoeleinden in tabel 16.3 opgenomen. In verband met de verzelfstandiging van het W.E.B. zijn 156 van de 215 bij het W.E.B. geplaatste ambtenaren per 31 december 1992 in dienst van W.E.B. N.V. getreden

en derhalve niet meer als ambtenaren aan te merken. Evenmin is het rechtstreeks door W.E.B. N.V. aangenomen personeel (8 personen) ambtenaar.
Van de ultimo 1992 niet bij het W.E.B. geplaatste ambtenaren (38 in totaal) zijn tot nog toe 15 naar andere diensten overgeplaatst, de overigen ontvangen salaris zonder daarvoor arbeid te verrichten. Er moet dringend een oplossing voor dit probleem worden gezocht.

Van de toename van het aantal personeelsleden in 1992 ten opzichte van 1991 kan de volgende specificatie worden gegeven:

Overheid		
Algemene dienst:		
- C.B.J.A.Z.: casino-controleurs	32	
- Welzijnszaken	29	
- Bestuurskantoor	26	
- Gevangeniswezen	19	
- Posterijen	18	
- Brandweer	15	
- Inspectie der Invoerrechten en Accijnzen	15	
- Inspectie der Belastingen	11	
- Ontvanger der Belastingen	11	
- Directie Openbare Orde en Veiligheid	11	
- Bureau Interne Diensten	9	
- Domeinbeheer	7	
- Arbeiders	32	
- Werksters	14	
- Overige diensten	21	
- Studie-opdrachters	12	
- D.O.W.	46	
- L.H.D.	33	
Sub-totaal		361
Semi-overheid		
- Setar	45	
- S.V.B.	8	
- Overige	2	
Sub-totaal		55
TOTAAL		416

16.4 BEVORDERINGEN

Evenals de voorgaande jaren (vanaf 1988) heeft de ARA ook in 1992 een overzicht bijgehouden van de bevorderingen van ambtenaren.
Geconstateerd moet worden dat evenals in 1988, 1989, 1990 en 1991 nog altijd bevorderingen plaatsvinden met een groot aantal jaren terugwerkende kracht. In het hierna volgende overzicht wordt het

aantal bevorderingen aangegeven, gespecificeerd naar de periode waarover met terugwerkende kracht de bevordering is toegekend.

Jaar	1988	1989	1990	1991	1992
Periode terugwerkend					
< 1/2 jaar	132	84	106	125	110
1/2 jaar - < 1 jaar	148	137	159	104	154
1 jaar - < 2 jaar	141	119	167	182	150
2 jaar - < 3 jaar	73	50	103	46	56
3 jaar - < 4 jaar	32	70	26	19	18
4 jaar - < 5 jaar	6	13	30	11	5
5 jaar - < [illegible] jaar	4	12	5	1	3
	536	485	596	488	496

De salarisschalen waarin deze bevorderingen plaatsvonden zijn:

Schaal	1988	1989	1990	1991	1992
1 t/m 3	186	104	119	61	41
4 t/m 6	205	191	229	166	218
7 t/m 9	119	141	184	164	169
10 t/m 12	26	49	63	91	60
13 t/m 16	0	0	1	6	8
	536	485	596	488	496

De financiële consequenties van de nabetalingen waren bij benadering, ervan uitgaande dat het verschil tussen de bezoldiging vóór c.q. ná de bevordering gemiddeld circa Afl. 150 per maand bedraagt, als volgt:

1988: 8.204 maanden achterstallig = Afl. 1.230.600,00
1989: 9.560 maanden achterstallig = Afl. 1.434.000,00
1990: 11.279 maanden achterstallig = Afl. 1.691.900,00
1991: 7.725 maanden achterstallig = Afl. 1.158.800,00
1992: 7.295 maanden achterstallig = Afl. 1.094.250,00

17. Gesubsidieerde instellingen en naamloze vennootschappen

In artikel 31 lid 1 van de Landsverordening Algemene Rekenkamer (P.B. 1956 no 35, zoals gewijzigd) is de volgende bepaling opgenomen:

Elke instelling, vereniging, corporatie, naamloze vennootschap, stichting of ander lichaam, in het genot van subsidie ten laste van het Land Aruba of het beheer voerend over gelden of goederen, vanwege het Land Aruba verstrekt, is verplicht op de eerste vordering van de Algemene Rekenkamer binnen de daarbij gestelde termijn aan haar over te leggen periodieke overzichten van het gehele geldelijke beheer en van de vermogenstoestand.

Voorts is in artikel 31 lid 2 bepaald:

Dezelfde verplichting bestaat voor instellingen, verenigingen, corporaties, naamloze vennootschappen, stichtingen of andere lichamen, bij het beheer waarvan het geldelijk belang van het Land Aruba rechtstreeks of zijdelings is betrokken.

Tenslotte is in dit kader het bepaalde in artikel 31 lid 4 van belang nl.:

De betrokken Ministers zijn verplicht een volledige lijst van alle lichamen, als in dit artikel bedoeld, ter beschikking van de Algemene Rekenkamer te stellen en alle wijzigingen daarin aanstonds aan haar op te geven.

Vooropgesteld dient te worden dat aan artikel 31 lid 4 geen gevolg wordt gegeven. De ARA is dan ook voor haar informatie aangewezen op de Kamer van Koophandel. Hierbij doet zich de moeilijkheid voor dat wegens het niet c.q. niet tijdig aanbieden van de gegevens ter registratie bij de Kamer van Koophandel de aan de ARA verstrekte informatie weleens onvolledig zou kunnen zijn. Het is wenselijk dat de betrokken Ministers gevolg geven aan het gestelde in artikel 31 lid 4 van de Rekenkamerverordening.

Op grond van artikel 31 lid 1 en lid 2 zijn de desbetreffende lichamen -voorzover bekend- door de ARA aangeschreven om hun jaarrekening(en) ter inzage verstrekken. Van negen van de in totaal zevenentwintig aangeschreven lichamen is in 1992 geen reactie

ontvangen. Onder deze 9 zitten vijf lichamen begrepen die nimmer hebben gereageerd op een oproep van de ARA. Daarom heeft de ARA bij brief d.d. 12 februari jl. de Ministerraad verzocht passende maatregelen te nemen ten aanzien van deze vijf lichamen. Nadien heeft de ARA de jaarrekeningen 1987 tot en met 1991 van de "Fundacion Lotto pa Deporte" en de jaarrekening 1989 van de Rode Kruis ontvangen.

Hierna volgt een overzicht waarin de stand van zaken is aangegeven. Voor een verklaring van de gebruikte symbolen wordt verwezen naar de volgende bladzijde.

Stichting	1987	1988	1989	1990	1991	Opmerking
- Village Florence Elderly Home	-	-	-	-	-	4
- De Geestelijke Gehandicapte	x	x	-	-	-	3
- Unoca	x	x	x	-	-	3
- Mgr. A. v/d Zeppenfeldt	x	x	x	x	x	
- SMOA	x	x	x	x	-	3
- Centro pa nos Grandinan	x	x	x	x	-	2
- F.C.C.A.	x	x	x	x	x	
- Rode Kruis	-	-	x	-	-	1
- Marcultura	x	x	x	x	-	2
- Cede Aruba	x	x	x	x	x	
- Bevordering van Verantwoord Ouderschap	x	x	x	x	x	
- FEPO (Fundacion pa esnan cu problema di oido)	-	-	-	-	-	2
- Algemeen Bejaar-denzorg Aruba	x	x	x	x	x	
- Aruba Hi-Winds Pro-Am	-	-	-	-	-	1
- Casa Cuna	x	x	-	-	-	2

Stichting	1987	1988	1989	1990	1991	Opmerking
- FAVI (Fundacion Arubano di esnan Visualmente Incapacita)	x	x	x	x	x	
- Kinderhuis Imeldahof Aruba	x	x	x	x	x	
- Het Wit-Gele Kruis Aruba	x	x	x	x	-	4
- Schouwburg Aruba	x	x	x	x	x	
- Lotto pa Deporte	x	x	x	x	x	
- Arubaanse Muziekschool	x	x	x	-	-	2
- Cas pa Hubentud	-	-	-	-	-	5
N.V.						
- National Oil Company of Aruba			x	x	-	6
- Tele Aruba	x	x	x	-	-	2
- Home Television Systems Aruba	-	-	-	-	-	1
- Utilities Aruba					x	7
- Aruba Caribbean Resort (v/h Dutchco)	x	x	x	-	-	4

NB:

x = jaarrekening(en) is (zijn) ontvangen;

\- = jaarrekening(en) is (zijn) nog niet ontvangen;

1 = het desbetreffende lichaam heeft nimmer gereageerd;

2 = het desbetreffende lichaam heeft in 1992 niet op de oproep van de ARA gereageerd;

3 = de jaarrekening(en) ligt (liggen) ter controle bij de accountant;

4 = er is een achterstand in het opmaken van de jaarrekening(en);

5 = stichting Cas pa Hubentud meldt dat zij sinds juli 1984 haar deuren heeft gesloten en dat zij in de periode 1987/1990 geen enkele vorm van subsidie van de overheid heeft genoten;

6 = National Oil Company of Aruba (NOCA) N.V. is met ingang van 1 januari 1992 een "slapende" N.V. geworden. Het besluit hiertoe is genomen door de Ministerraad in de vergadering d.d. 20 november 1991 nadat is gebleken dat de (drie) verrichte proefboringen niet tot het gewenste resultaat hebben geleid en de interesse bij andere maatschappijen om over te gaan tot het verrichten van proefboringen ontbrak.
De jaarrekening 1991 is uit kostenoverwegingen niet door een accountant gecontroleerd. De ARA heeft de Minister van Economische Zaken aanbevolen een accountantscontrole in te doen stellen naar de jaarrekening 1991 nu de actieve periode van NOCA voorlopig per 31 december 1991 is beëeindigd. De Minister heeft hierop besloten deze aanbeveling van de ARA te volgen. Overigens, er is een goedkeurende verklaring door de controlerende accountant afgegeven bij de jaarrekeningen 1989 en 1990. NOCA is bij notariële akte d.d. 3 november 1988 opgericht. Met betrekking tot de statuten van NOCA dient te worden opgemerkt dat hierin de verplichting om de goedgekeurde jaarrekeningen aan de Staten ter inzage aan te bieden niet expliciet is opgenomen. De ARA beveelt aan deze verplichting alsnog in de statuten op te nemen in geval NOCA ooit nog actief wordt.

7 = Utilities Aruba N.V. is opgericht d.d. 23 augustus 1990.
Het doel van deze vennootschap is het optreden als houdstermaatschappij in het algemeen doch in het bijzonder het direct dan wel indirect houden van aandelen in N.V. Elektriciteitmaatschappij Aruba (Elmar), het verwerven van die aandelen en het uitoefenen van alle aandeelhoudersrechten van de aan te schaffen aandelen en het optreden als financieringsmaatschappij.
Het eerste boekjaar loopt van 23 augustus 1990 tot en met 31 december 1991. De controlerende accountant heeft een goedkeurende verklaring afgegeven met betrekking tot deze jaarrekening.

Wegens gebrek aan personeel heeft de ARA nog geen controle op de jaarrekeningen van de vorengenoemde lichamen kunnen uitvoeren.